Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

…этэмнай 1921 оной …бриин 21-һээ гарана | № 27 (13822) | 1975 оной февралиин 1, суббото | Сэн 2 мүнгэн.

ТҮРҮҮШЫН ҮДЭРҺӨӨ—ЭРШЭТЭЙГЭЭР

Табадахи түгэсхэхы жэлэй түрүүшын һара дүүрэжэ байна. Республикымнай промышленна предприятинуудай коллектив шангаар хүдэлжэ гараба. Партиин Хандалгада харюу болгон, абаһан уялгаяа дүүргэхын тула хүдэлмэришэд жэлэй түрүүшын үдэрһөө эршэтэйгээр хүдэлжэ байна. Зүүн Сибириин түмэр замай Улаан-Үдын отделениин коллектив арадай ажахыда хэрэгтэй ашаа ехээр шэрэхэ гэжэ шиидэлхэй.

Түгэсхэхы жэлэй даабари декабриин 30-да дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 50 мянган тонно ашаа шэрэхэ, 5 миллион киловатт-час электрын элшэ хүсэ, 150 тонно шэнгэн түлишэ арьбалха, 160 мянган түхэригэй олзо доход оруулха гэжэ һаяхан абаһан уялга соонь хэлэгдэнэ.

Мүнөө станциин диспетчернүүд, машинистнүүд, түмэр замай бусад хүдэлмэрилэгшэд, локомотивуудые түргэнөөр ябуулхын тула бии байһан арга боломжоёо хэрэглэнэ. Локомотивуудые сүүдхэдэ 1000 километртэ ябуулдаг машинистнүүдэй тоо улам олошорно.

Отделениин коллектив вагонуудай миин байха сагые хороохо талаар һүүлэй үедэ ехэхэн хүдэлмэри хэһэн байна. Энээнэй ашаар отделениин олохон станцинуудта ерэһэн вагонуудай ашаан түргөөр буулгагдана, ашаа тээхэ график саг соогоо дүүргэгдэнэ.

М. СОЛОМЕННЫЙ.

…ряадай АССР-эй промышленностиин, транспортын, хэлхеэ холбооной ба хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангадаг хүдэлмэрилэгшэдэй 1975 оной

СОЦИАЛИС УЯЛГАНУУД

…ряадай республикын промышленностиин, транспортын, хэлхеэ холбооной ба ажаһуудалай эрилтэ …даг хүдэлмэрилэгшэд бүхы … арадтал адли КПСС-эй … съездын түүхэтэ шиидхэбэ…дые бэелүүлхын түлөө шан…эмсэжэ байна.

…публикымнай промышлен… продукци худалдаха, олонхи …ухала зүйлнүүдые бүтээч… 1974 оной түсэбые бол…онь урид, декабриин 27-до …ээ.

… миллион түхэригэй промыш… продукци түсэбһөө гадуур …гардаа. Хэдэн арба мянган … нүүрһэн, олон электродзигa… барилгын гагнагдаһан хэрэг…үд, цемент, шифер, ноохон …гаан эдеэн ба консервэ бо…усад олон зүйлэй продукци …һөө гадуур үйлэдбэрилэгдэһэн …

…эдбэриин техническэ хангал…лаар, ажал ба үйлэдбэри …рилгэ наринжуулан һайжа…а хүдэлмэри …гдээ.

…очно, конвейернэ, автомат … 75 лини, технологическа … шэнэ процесс үйлэдбэридэ …үүлэгдэһэн, бүтээсэ ехэтэй …ухеэрэлгэ, машина, меха…уд тодхогдоһон байна. Рес…ымнай шэнэ юумэ үүсхэг… 2 миллион түхэригэй эконо… ашаг үрэ үгэһэн ухаалан …ын ба уралан наринжуулгын …ган дурадхал үйлэдбэридэ …үлээ.

…ральна хэбтэшэнүүдэй шэ…эсэ тодорхойлогдоһон, ашаг…тамалнуудай шэнэ хэбтэшэ…доһон байна.

…дай ажахын 320 мянган … ашаан, мүн 81 мянган пас… түсэбһөө гадуур шэрэгдээ. …еэ холбооной хүдэлмэри… продукциин хэмжээнэй та… мүн олзо доход оруулха … болзорһоонь урид дүүр…

…д зоной ажаһуудалай эрилтэ … хүдэлмэриин хэмжээн 9,2 …тээр дээшэлһэн байна.

…тэй хамта, промышленнос… транспортын, хэлхеэ холбоо… ба ажаһуудалай хэрэглэмжэ …аг предприятинуудай хүдэл… горитой дутагдалнууд ба …эриин хэрэглэгдээгүй ехэ …оломжонууд бии байһаар.

…тида, совет арадта КПСС-эй …альна Комитедэй хандаһан …гые республикымнай ажал… ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтан …артиин энэ уряада, 1975 …бүхэсоюзна социалис мүрысөө …үүлхэ тухай КПСС-эй ЦК- СССР-эй Министрнүүдэй Со… ВЦСПС-эй ба ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоолдо харюу болгон, предприяти ба организацинуудай коллективүүд табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй угтамжын түсэб болон социалис уялгануудые зохёожо, баталан абаһан, Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнда совет арадай туйлаһан Илалтын 30 жэлэй ойе ажалдаа ехэ амжалта туйлан угтаха гэжэ шиидэһэн байна.

КПСС-эй ЦК-гай декабриин Пленумэй (1974 он) шиидхэбэринүүд, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй экономическа хүгжэлтэ туйлаха талаар табиһан зорилгонууд хадаа республикымнай ажалшадые табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ шэнэ эршэ хүсэтэйгөөр ажаллажа, 1975 оной түсэбые, мүн табан жэлэй даабарие бүхы дээрэнь болзорһоонь урид дүүргэхые уряална.

Республикымнай промышленностиин, транспортын, хэлхеэ холбооной ба ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба алба хаагшад Шэтын областиин ба Яхадай АССР-эй ажалшадтай заншалта мүрысөөгөө үргэлжэлүүлэн, иимэ социалис уялгануудые абана:

ПРОМЫШЛЕННОСТИИН ТАЛААР

Продукци худалдаха, олонхи гол зүйлэй продукци бүтээн гаргаха 1975 оной гүрэнэй түсэбые декабриин 28 болотор дүүргэхэ. Угтамжын түсэбые хараада абан, жэлэй даабариһаа гадуур 15 миллион түхэригэй, тэрэ тоодо совет арадай Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнда туйлаһан Илалтын 30 жэлэй ой болотор 4 миллион түхэригэй продукци үйлэдбэрилхэ ба худалдаха.

Түсэбһөө гадуур 600 мянган түхэригэй приборнуудые бүтээхэ, 800 тонно фасонно шудхалаа, хэбүүдые. тракторай 1200 прицеп хэхэ, 51 мянган тонно нүүрһэ, химическэ талаараа холисогүй сэбэр, 9 мянган тонно известняк малтан абаха, 3 мянган тонно цемент, 3 миллион хэһэг (условно) шифер, сонхын 40 мянган дүрбэлжэн метр шэл үйлэдбэрилхэ, 44 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ ба шэрэхэ, 50 мянган дүрбэлжэн метр ноохон бүд, 500 мянган (условно) баанха консервэ худалдаха. Вольфрамай хэбтэшын нөөсэ тодорхойлхо түсэбөө 2 процентээр, плавико шпадаар — 5 процентээр үлүүлэн дүүргэхэ. Ашагта малтамалнуудай хэбтэшын 6 уурхай промышленна ашаглалгада тушааха. 1975 оной тамаралгын үедэ Байгал далайгаар 1,3 миллион кубометр модо сигара болгон урадхуулха.

300 мянган түхэригһөө бага бэшэ культурно-ажаһуудалай ба ажахын хэрэглэмжын эд бараа түсэбһөө гадуур гаргаха. 100 шэнэ түхэлэй иимэ эд бараа бүтээдэг болохо, тиихэдээ нютагай түүхэй эд хэрэглэхэ асуудалда гол анхарал хандуулха. Промышленна продукци үйлэдбэрилгын ургалтын 82 процентые ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар туйлаха.

Үйлэдбэриин техническэ хэмжээ ба эмхидхэлые саг үргэлжэ наринжуулан һайжаруулха. Поточно, конвейернэ, автомат шахуу 64 лини, технологическа шэнэ 230 процесс үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ. Шэнэ 1050 түхеэрэлгэ тодхожо, ашаглалгада оруулха. Хүдэлжэ байгаа 140 түхеэрэлгэ шэнэдхэн һайжаруулха. Тусхай программаар залан хүтэлбэрилэгдэн хүдэлхэ станогуудта үшөө 102 түхэлэй деталь болбосоруулдаг болохо, тусхай хэбүүд соо шудхалаа хэхэ шэнэ онол арга хэрэглэлгые ехэдхэжэ, тэдэнэй номенклатура 2700-да хүргэхэ.

Эмхидхэлэй-техническэ хэмжээ ябуулга, шэнэ техникэ хэрэглэхэ, ажалаа эрдэм ухаанай үндэһөөр эмхидхэхэ түсэб бэелүүлһэнэй ашаар 8,2 миллион түхэригһөө бага бэшэ экономическа ашаг үрэ абаха.

Ухаалан зохёогшод, уралан наринжуулагшадай жэлдээ 8,5 миллион түхэригһөө бага бэшэ экономическа ашаг үрэ үгэхэ дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ.

Хүдэлмэришэн бүхэнэй халаан сүүдхын даабари үлүүлэн дүүргэхын түлөө хүдэлөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, научно-техническэ дэбжэлтэ түргэдхэхэ хэрэгтэ инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй эдэбхи үүсхэл дээшэлүүлхэ, тэдэнэй эдэбхи үүсхэлэй өөһэдын түсэб бэелүүлһэнэй ашаар жэл соо 5,7 миллион түхэригэй экономическа ашаг үрэ абаха. 650 тонно хара ба үнгэтэ металл, 9,6 миллион киловатт-час электрын элшэ хүсэ, 5,2 мянган тонно условно түлишэ алмаха.

Шэнэ продукциин бэлэдхэлэй хүдэлмэриин болзорые хороохо, үйлэдбэрилэгдэдэг продукциин техническэ хэмжээ, шанарые һайжаруулха.

130 түхэлэй шэнэ продукци, тэрэ тоодо 13 прибор, ГАЗ-69 түхэлэй кузов, «Прометей» катер олоор гаргадаг болохо, хамта дээрээ 630 метр утатай хүүргын пролетно барилга, вагоной ЦНИИ —36 түхэлэй деталь, БКЭМ-650 түхэлэй үрэмдэлгын түхеэрэлгэ бүтээхэ.

7 зүйлэй продукци эрхим шанарай Гүрэнэй тэмдэгтэ хүртэхэ зууршалгада бэлдэхэ Цементын маркые түсэбөөр хараалагдаһанһаа дээшэлүүлхэ, шэлэй сортые 0,5 процентээр һайжаруулха.

Электронно-тоололгын техникэ, экономико-математическа онол арга хэрэглэн, инженернэ, хүтэлбэрилгын ажал, үйлэдбэриин эмхидхэл, хүтэлбэрилгые саг үргэлжэ наринжуулан һайжаруулха. «Минск-32» түхэлэй хоёр, ЕС-1020 сериин нэгэ электронно-тоололгын машина тодхожо, хүдэлгэжэ эхилхэ.

Дэлгэрэнгы мэргэжэлэй 9 мянган хүдэлмэришэдые бэлдэхэ. 11,5 мянганһаа үсөөн бэшэ хүдэлмэришэдэй мэргэжэл шадабари дээшэлүүлхэ. Ажаллажа байгаа 20 мянганһаа үсөөн бэшэ хүниие экономическаа һуралсалда хабаадуулха.

ТРАНСПОРТ, ХЭЛХЕЭ ХОЛБООНОЙ ТАЛААР

Түмэр замай транспортда ашаа тээхэ түсэбые 1975 оной декабриин 30 болотор дүүргээд, түсэбһөө гадуур 50 мянганһаа бага бэшэ тонно арадай ажахын ашаа ябуулха, ашаа зөөлгын даабарие 100 миллион тонно-километрээр үлүүлэн дүүргэхэ. Вагонуудай эрьесые түргэдхэһэнэй, тэдэнэй ашаа шэрэхэ шадалые һайнаар хэрэглэһэнэй ашаар 10 мянгаһаа үсөөн бэшэ вагон сүлөөлжэ, ашаа шэрэлгэдэ хэрэглэхэ, ашаа шэрэлгын өөрын үнэ сэнгые 0,2 процентээр хямдаруулха.

Электровозуудай сүүдхын дундаа зэргын гүйдэлые 1975 ондо 1000, тепловозуудай гүйдэлые 500 километртэ хүргэхэ.

Автомобильна транспортаар түсэбһөө гадуур 120 мянган тонноһоо бага бэшэ ашаа, 160 мянган пассажир, тэрэ тоодо Илалтын 30 жэлэй ойн һайндэр болотор 20 мянган тонно ашаа ба 60 мянган пассажир шэрэхэ.

Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабарие 10 процентээр үлүүлэн дүүргэхэ. Ашаа шэрэлгын өөрын үнэ сэнгые хямдаруулһанай ашаар 50 мянган түхэригһөө бага бэшэ нэмэлтэ олзо доход абаха.

Авиационно транспортаар ашаа шэрэхэ жэлэй түсэбые болзорһоонь урид, декабриин 25 болотор дүүргэхэ. 200 мянган түхэригһөө бага бэшэ олзо доход түсэбһөө гадуур абаха.

Авто-харгын предприятинуудаар харгы барилгын, заһабариин ба искусственна түхеэрэлгэ барилгын жэлэй түсэбые декабриин 27 болотор дүүргэхэ.

Хэлхеэ холбооной предприятинуудаар олзо доход оруулха түсэбые декабриин 28 болотор дүүргэхэ.

Түсэбһөө гадуур 4 совхоздо үйлэдбэри доторой телефонно холбоо шэнэдхэн байгуулха. Республикын аймагуудта 5 телевизионно ретранслятор ашаглалгада оруулха.

Республикын арад зоной ажаһуудалай эрилтэ хангадаг предприятинуудай жэлэй түсэбые 1975 оной декабриин 29 болотор дүүргэхэ.

Хангалгын албанай 37 предприяти ба тушаан абалгын пунктые ашаглалгада оруулха, 30 шэнэ түхэлэй хангалга, мүн оёдолой 150, трикотажна 15 түхэлэй, гуталай 15 шэнэ модель үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ. Абонентээр телевизор болон холодильник заһабарилха гурим үргэнөөр хэрэглэхэ.

Байгал-Амарай түмэр замай республикымнай газар дээгүүр гараха байһаниие хараадаа абан, республикымнай промышленностиин ба барилгын, транспортын, хэлхеэ холбооной ба ажаһуудалай эрилтэ хангадаг предприятинуудай коллективүүд БАМ-ай барилгатай холбоотой бүхы хэмжээ ябуулганuудые бэелүүлхэ хэрэгые өөһэдынгөө түрүүшын ээлжээнэй зорилго гэжэ тоолоно.

1975 ондо БАМ-ай барилгашадта хэб ба детальнуудые, хүүргэнүүдэй 2,5 мянган тонно түмэр хэрэгсэлнүүдые болзорһоонь урид эльгээхэ, далайн буксир ба баржануудые бүтээхэ үйлэдбэри шудалха.

Хүдэлжэ байгаа телефонно сеть шэнэдхэн һайжаруулан, 500 номертой АТС Нижнеангарск тосхондо тодхохо.

Улаан-Үдэ городой ба республикын промышленна предприяти болон организацинуудай хүсэ шадалаар хүдөө ажахыда үзүүлдэг шефскэ туһаламжа үргэлжэлүүлхэ, малай байра. социальна ба культурно-ажаһуудалай объектнүүдые барихаар 1975 ондо хараалагдаһан бүхы хүдэлмэри дүүргэхэ, хүдөө ажахын үйлэдбэриин ажал ехэтэй 2,5 миллион түхэригһөө бага бэшэ хүдэлмэри оньһожо оруулха.

Буряадай АССР-эй промышленностиин, транспортын, хэлхеэ холбооной ба ажаһуудалай эрилтэ хангадаг предприятинуудай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба алба хаагшад Шэтын областиин ба Яхадай АССР-эй ажалшадтай заншалта социалис мүрысөөгөө үргэлжэлүүлэн, табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй болон табан жэлэй түсэбые бүхы дээрэнь дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа зорюулха байһанаа КПСС-эй Ленинскэ Центральна Комитедые найдуулна.

Социалис уялганууд республикын промышленностиин, транспортын, хэлхеэ холбооной ба ажаһуудалай эрилтэ хангадаг хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн дээрэ баталан абтаа.

1976 ОНОЙ ТҮСЭБӨӨР

Партида, совет арадта КПСС-эй ЦК-гай хандаһан Хандалгые хүдэлмэришэд, хүдөө ажалшад һайшаан дэмжээд, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаад, эршэтэй шангаар хүдэлжэ эхилэнхэй.

Мебель хэдэг, модо болбосоруулдаг Буряадай комбинадай коллектив үнгэрһэн жэл соо яһала һайнаар хүдэлжэ гараа. Гүрэндэ продукци худалдаха даабари холо үлүүлэн дүүргэгдээ. Түгэсхэхы жэлэй даабари болзорһоонь урид, декабриин 27-до дүүргэжэ, һайн шанартай мебель ехээр бүтээн гаргахаар шиидэнхэйбди.

Комбинадтамнай ажал хэрэгээ һайн мэдэдэг хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ мэргэжэлтэд олон aaб даа. Эдэнэр бии байгаа арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэхэ, хүдэлмэриин сагые гамнаха гэжэ эрмэлзэнэ. Жэшээлхэдэ, А. И. Грудининай хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив хюрөөдэмэл материал гаргаха халаан бүриингөө даабари хододоо үлүүлэн дүүргэдэг. Энэ түрүү бригада юһэдэхи табан жэлэйнгээ даабари үнгэрһэн жэлэй ноябрь һара соо амжалтатайгаар дүүргээд, мүноо 1976 оной түсэбөөр хүдэлжэ байнхай. Нүхэр А. И. Грудининай дүй дүршэлые халан абаһан хүдэлмэришэд һайн үрэ дүн туйлажа, бага гаргашатайгаар ехэ продукци бүтээн гаргана.

Минии хүтэлбэрилдэг бригадын хүдэлмэришэд ажалайнгаа бүтээсэ дээшэлүүлхэ оньһон техникээ миин байлгангүйгөөр хүдэлгэхэ гэһэн зорилго урдаа табинабди. Бидэнэр эхэнхидээ мебельнэ хэрэгтэй модо хюрөөдэн гаргадаг зомди. Энэ бэлэн ажал бэшэ гэжэ һанагдана. Юуб гэхэдэ, миллиметршье богонёор гү, али утаар тайраа һаа, голдоһо гаргаха болонобди.

Бригададамнай зургаан хүн хүдэлнэ. Бидэнэр зарим үдэрнүүдтэ номой шкафта хэрэгтэй модо хюрөөдэн бэлдэнэбди. Модо тайраха, хахалха станогуудые һайнаар хүдэлгэхын тула дүй дүршэл, мэргэжэл шадабари хэрэгтэй болодог. Бригадымнай үнинэй гэшүүн В. А. Резникова алишье станок дээрэ хүдэлжэ, ехэ модо һайн шанартайгаар хахалдаг, тайрадаг байха юм. Валентина Александровнаһаа бусадшье нүхэднай гээгдэхэгүйе оролдоно.

Жэшээлхэдэ, А. Б. Васильева халаанайнгаа даабари 15—20 процентээр үлүүлэн дүүргэжэ шадана. Анна үшөөл залуу. Гэбэшье абаһан даабаряа дүүргэхын тула яһалал оролдодог. Тэрэнэй миин байхыень харахагүйт.

Зинаида Булыгина бригадымнай эгээл залуу гэшүүн юм. Тэрэ хюрөөдэгдэмэл материал конвейерээр дамжуулан бидэнэртэ хүргэдэг, тэрэниинь элдэбын хэмжүүрээр хахалаад, тайраад саашань ябуулдаг зомди. Зинын гэмээр минута соошье … байһан сагаа һананагүйб. Тэрэ ажал хэхэ дуратай басаган. Тэрэнэй оролдолго шадабариин ашаар, халаан бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэнэбди гэжэ хэлээ һаа, алдуу гаргахашьегүй хаб. Мүн Зинаида Булыгина модо хахалха, тайраха станогууд дээрэ яһала бэрхээр хүдэлдэг болонхой. Бригадынгаа али нэгэ гэшүүнэй үбшэлөө һаань, Зинаида станогто хүдэлдэг байха юм. Бригадын гэшүүд, ингэжэ, хүдэлмэриин хэдэн мэргэжэл шудалхадаа ехэ һайн гэжэ һанагдана. Энээнэй ашаар лэ бидэнэр халаан бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэнэбди гэжэ хэлэхэ байнаб.

Комбинадаймнай дирекци, партийна болон профсоюзай организацинууд хүдэлмэришэдэй дунда социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал табина гэжэ хэлэмээр. Һара бүриин дүн согсологдожо, эрхимлэгшэдтэ хүндэлэлэй вымпелнүүд мүнгэн шантайгаар барюулагдадаг байна. Минии даадаг бригадын хүдэлмэришэд үнгэрһэн жэлэй табан һара соо комбинат соогоо түрүү һуури эзэлһэн байна.

Бидэнэр юһэдэхи табан жэлэй эхинһээ Наталья Ивановна Сучковагай даадаг бригадын коллективтэй мүрысэнэбди. Эдэнэр муу бэшэ үрэ дүн туйладаг. Эрхим түрүү ажалаараа комбинат соогоо яһала суурхадаг юм. Натальяи Ивановнае би үнинэй мэдэхэб. Тэрэ дүй дүршэлтэй, ажалша бэрхэ хүн. Ажалаа эмхидхэхэдээшье шадамар. Тэрэнтэй ажал хүдэлмэри тухайгаа ходо хөөрэлдэдэг зомди. Хамтадаа шиидхэхэ асуудалнууд ехэ олон байдаг. Наталья Ивановна зүб заабари гү, али ажаглалта хэһэн лэ байдаг. Һарын дүүрэхэдэ хоюулан һуужа, хэһэн ажалаа тооложо үзэдэг гээшэбди. Тэрэнэй бригада юһэдэхи табан жэлэйнгээ даабари дүрбэн жэл зургаан һара соо дүүргэхээр шиидэнхэй.

Манай бригадынхид салин хүлһэ түлэхэ шэнэ гурим хэрэглэдэг болоо. Энээнэй һайн талань ехэ олон. Һарын туршада хүдэлмэришэд хэр хүдэлөө хаб? Хүдэлмэриин сагые хүсэдөөр хэрэглэжэ шадаа ха гү? Оньһон түхеэрэлгэ хэр ашаглагдааб? Эдэ бүгэдые сүм хаража үзэнэбди. Ажалай журам эбдэнгүй, һайнаар хүдэлһэн хүдэлмэришэд салин хүлһэ ехээр абана. Хүдэлмэришэд бүри оролдосотойгоор хүдэлдэг болоо.

Минии даадаг бригадын коллектив юһэдэхи табан жэл соо мебельдэ хэрэгтэй 14 мянган кубометр модо хахалха, тайраха табан жэлэй даабаряа үнгэрһэн жэлэй октябрь һара соо дүүргээ бэлэй. Бидэнэр мүнөө 1976 оной түсэбөөр хүдэлжэ байнабди. Байгша он соо 3100 кубометр хабтагай хахалха даабаритайбди. Энэ даабаряа декабриин 1-дэ дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 200 кубометр хабтагай гаргахаар уялга абаабди. Энэ хараа зорилгоёо дүүргэхын тула оролдохо болонобди даа. Январь һарын даабари үлүүлэн дүүргэгдээ. Манай бригадынхид хэлэһэн үгэдөө хүрэхэ гэжэ найдуулха байнаб.

Л. ХАНАНОВА,
Буряадай мебелиин, модо болбосоруулдаг комбинадай бригадир, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат.

…СР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

…П. ПЛОТНИКОВТО, М. Я. ХАРИНДА РСФСР-эй ГАБЬЯАТА ГЕОЛОГ ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

…логиин ба газар доторхи баялигуудые шэнжэлгын … габьяануудтай байһанайнь түлөө иимэ хүнүүдтэ …СР-эй Габьяата геолог гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ …

… Плотников Владимир Петровичто — Буряадай тер…риальна геологическа управлениин таһагай начальник.

… Харин Михаил Яковлевичта — СССР-эй Геологиин …нистерствын дэргэдэхи бүхэсоюзна зургаадахи үйлэд…ин нэгэдэлэй экспедициин начальник.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. ЯСНОВ.
РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Х. НЕШКОВ.

…осква, 1975 оной январиин 29.

…АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

…ХЭР Б-О. М. МАРЗАЕВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй …ХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

…һөөр 60 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, рес…ликын партийна, совет болон ажахын органуудта олон … турша соо эдэбхитэйгээр хүдэлһэнэйнь түлөө … аймагай Орлигой ажалшадай депутадуудай сомо… Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Бато-Ошор Макса… Марзаевые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй …диумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

…ряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
…ряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

…лаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
…975 оной январиин 31.

…АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

…ҮХЭР К. С. КРЫЛОВАЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй …ХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

…һөөр 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, рес…ликын партийна, совет болон хүдөө ажахын орга…дта олон жэлэй турша соо эдэбхитэйгээр хүдэлһэ…нь түлөө Буряадай АССР-эй ой модоной министерствын …алгын талаар ахалагша инженер Ксения Самуиловна …ловае Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Прези…мэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

…лаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1975 оной январиин 31.

ТҮГЭСХЭХЫ ЖЭЛЭЙ АЛХАМУУД

ЕРЭХЭ ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБӨӨР

Хүн бүхэнэй хэһэн ажал сэгнэхэдээ, нэн түрүүн продукциинь шанарта онсо анхарал табигдадаг гээшэ. Ажалшадай ажаһуудалай эрилтэ хангадаг комбинадай зарим түрүү хүдэлмэришэд 1976 оной түсэбөөр ажаллажа байна. Уран бэрхэ оёдолшон Зинаида Митрофановна Родионова табан жэлэйнгээ түсэб 4 жэлдэ дүүргээд, мүнөө ерэхэ жэлэй февраль һарын түсэбөөр хүдэлнэ. Зинаида Митрофановна ажалшадай хэһэн захилые хараалһан болзортонь, эрхим һайнаар дүүргэдэг ёһотой уран оёдолшон гэжэ мэдээжэ болоһоор үнинэй юм. Бадар хубсаһа оёгшод Валентина Григорьевна Никитчук, Октябрина Минаевна Тюрюханова гэгшэд мүн лэ табан жэлэйнгээ даабарие жэлээр урижшалан дүүргэжэ, комбинадай түрүү хүдэлмэрилэгшэдэй тоодо баатаар оробо.

Севостьян Калистратович Перелыгинэй оёһон тааруу зохид гутал, сабхинуудые олон хүн дуратайгаар үмдэдэг. Таарүү һайнаар гутал оюулха дуратайшуул Бэшүүр тосхондо олон юм. Дүршэлтэй энэ оёдолшон табан жэлэйнгээ даабарие болзорһоонь баһал бүхэли жэлээр уридланхай.

КПСС-эй Центральна Комитедэй партида, совет арадта хандаһан Хандалгатай ажалшадай ажаһуудалай эрилтэ хангадаг комбинадай хүдэлмэрилэгшэд танилсаад байхадаа, хүн бүхэн социалис шэнэ шэнэ уялга абаба. Ажалшадай ажаһуудалай эрилтэ улам һайнаар хангахын тула хүдэлмэришэднай хамаг арга боломжоёо хэрэглэхэ байна.

Г. ПЕТРОВ,
аймагай ажалшадай ажаһуудалай эрилтэ хангадаг комбинадай директор.

Бэшүүрэй аймаг.

УЯЛГАЯА ШЭНЭЛБЭ

КПСС-эй ЦК-гай партида, совет арадта хандаһан Хандалгые Октябрьска районой байрын гэрнүүдэй 7-дохи управлениин коллектив зүбшэн хэлсэбэ. Тус коллектив үнгэрһэн 1974 оной түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэһэн.

Энэ управлениин коллектив юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ дүүргэхэ зорилгонуудаа хаража үзөөд, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые баталан абаба: капитальна заһабарилга ба бусад хүдэлмэри хэхэ түсэбүүдээ декабриин 15 болотор сүм дүүргэхэ гэжэ уялга соонь хэлэгдэнэ. Жэлэй эхинһээ шэнэ хүсэтэйгөөр дэлгэрһэн социалис мүрысөөе коммунис ажалай ударнигууд толгойлно. Хүдэлмэришэд Л. А. Бардетская, С. С. Паршина, Н. М. Будников, А. К. Рыжаков, А. Т. Новиков болон бусад ажалай түрүүшүүлэй тоодо оролсоно.

Н. ХАЗАГАЕВ.

Улаан-Үдэ.

Бэшүүрэй аймагай «Сельхозтехника» нэгэдэлэй жолоошод М. И. Белых, М. В. Павлов, К. П. Гаврилов, механизаторнууд А. Ф. Перелыгин, Ф. Д. Слепнёв гэгшэд өөрын табан жэлэй даалгабарие гурбан жэл арба һара соо дүүргээ. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: табадахи разрядай слесарь Елизар Куприянов.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

АНХАРХА ҮЕ

Манай совхозой хонишод юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ 100 эхэ хонин бүхэнһөө 90 хурьга абажа, түлжүүлхэ гэһэн социалис уялга абанхай юм. Энэ зорилгоё нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхын тулада 1974—1975 онуудай үбэлжэлгын үедэ габшагай һайнаар хүдэлхэ ёһотой байһанаа тэдэнэр ойлгоно.

Намартаа хонидой байха хашаа, хорёо дулаалагдаһан, сэбэрлэгдэһэн, үбһэ тэжээл болзор соогоо асарагдаһан байгаа. Иигэжэ хонишодой бригада бүхэн түл абалгадаа тон һайнаар бэлдэхые яһалашье оролдоо һааб даа.

Мүнөө хонид түрэжэ эхилэнхэй. Ахалагша хонишод Ринчин Митанович Цыренжапов, Бадмацу Юмажановна Доржиева гэгшэдэй отарануудта түл абалга урагшатайгаар ябана. 35—70 хурьган абтанхай, гарзагүйгөөр түлжүүлэгдэжэ байна.

Энэ үедэ ажахымнай партком, комсомолой комитет малшадай ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха талаар горитой хэмжээ ябуулганууды бэелүүлээ. Автолавканууд болзор соогоо хонишодой бригадануудта ошоно. Тэдэнэрые хэрэгтэй эдеэ хоолоорнь, эд бараагаарнь гүйсэд хангахын тулада яһалашье оролдоно.

Мүн соёлшод, лекторнууд, агитаторнууд, политинформаторнууд хүдэлмэриеэ эдэбхитэйгээр ябуулжа байна. Һонирхолтой концертнүүд хонишодой урда табигдана, лекцинүүд уншагдана, хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэнэ.

С. ЧАГДУРОВ,
Хялгын аймагай Ехэ Нугын совхозой парткомой секретарь.

ҮНЭТЭ БЭЛЭГҮҮД

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ ҺОНИН

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет, республикын профсоюзуудай областной совет 1974 оной урагшаса хуряалгада хабаадалсаһан механизаторнуудай социалис мүрысөөнэй дүн гаргажа, шалгарагшадые үнэтэ бэлэгүүдээр шагнаба. 6 комбайнер, автомашинын жолоошод нэгэдэхи шанда хүртөө. Жэшээлбэл: Бэшүүрэй аймагай «Победа» колхозой комбайнер Виктор Павлович Архипов дурсагдагша мүрысөөндэ эрхимлэжэ, «Урал-3» түхэлэй мотоциклаар шагнагдаба.

Хоёрдохи шан 15 комбайнер болон жолоошод абаха болоо. Тэдэнэй тоодо ороһон Зэдын аймагай Борьёогой совхозой комбайнер Норбо Цырендоржиевич Гаржажапов, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхозой комбайнер Василий Яковлевич Калашников гэгшэдтэ телевизор, транзисторна радио приемник барюулагдаа.

Тиихэдэ гурбадахи шанда хүртэһэн 31 комбайнер, жолоошодто сарбуугай час, радиоприемнигууд үгтэхэнь.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэри бэелүүлхын түлөө

ГАБШАГАЙ АЖАЛАЙ ЭХИН

КПСС-эй Центральна Комитедэй декабриин (1974 он) Пленум, СССР-эй Верховно Соведэй хоёрдохи сесси болоһо, юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ манай ороной арадай ажахые хүгжөөхэ Гүрэнэй түсэб ба 1975 оной Гүрэнэй бюджет баталагдаба. Партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаһан Хандалга, шэнэ жэлдэ Совет ороной арадай ажахын бүхы һалбаринуудай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай парти болон правительствын, ВЦСПС-эй, комсомолой ЦК-гай хоёр тогтоол һаяшаг хэблэлдэ толилогдоһон байна.

Гүн гүнзэгы удхатай эдэ документнүүдые Баунтын аймагай хүдэлмэришэд, малшад ба механизаторнууд, загаһашад, ан үсхэбэрилэгшэд болон орошод ажалай, политическэ ехэ дэбжэлтын оршон байдалда хүлеэн абаад, тэдэнние бүри мүһэн һайшаажа байһагаа мэдүүлнэ.

Ажалшадай коллектив бүхэндэ митинг ба суглаанууд боложо үнгэрөө. Промышленностиин, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд 1974 оной ажалай дүнгүүдые согсолоод, шэнэ жэлдэ бэелүүлхэ зорилгонуудаа тодорхойлхо зуураа, угтамжын түсэб ба дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые баталан абана. Багдаринай экспедициин коллективтэ митинг ехэ эдэбхитэйгээр болоһон байна.

Нэн түрүүлэн үнгэрэгшэ жэлэй ажалай дүнгүүд тухай тобшохоноор хөөрэхэ дуран хүрэгдэнэ. 1974 ондо манай аймагай партийна эхин организацинууд ажалшадай дунда социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ талаар нилээд ехэ ажал ябуулһан байна. Ципиканай приискын хүдэлмэришэдэй дунда социалис мүрысөөн урданайхиһаа һайнаар эмхидхэгдээ гээд тэмдэглэмээр. Тиигэжэ ажал хүдэлмэридөө хэды бэрхэшээлнүүдэй дайралдабашье, тус приискын коллектив тодорхойлхы жэлые ажалай һайн дүнгүүдтэйгээр түгэсхэбэ. Жэлэй туршада алта малтан абаха түсэб болзорһоо урид дүүргэгдэжэ, табан жэлэй түсэбтэ даабари уридшалан бэелүүлэгдэжэ байнхай.

Ципиканай приискын коммунистнууд, ажалай ветеранууд, комсомолшууд социалис мүрысөөнэй манлайда ябажа, суртаа хүдэлдэг нүхэдтөө бүтээсэ ехэтэй ажалай үльгэр жэшээ харуулна. Н. Е. Гавердовский, А. Ф. Миллер, В. Н. Маслов, П. Г. Михалев болон бусад үнгэрэгшэ жэлые һайн дүнгүүдтэйгээр түгэсхөө. Энэ приискын олохон хүдэлмэришэд хубиингаа табан жэлэй түсэбые дүрбэн жэлэй туршада дүүргэһэн байна.

«Сельхозтехника» нэгэдэлэй аймагай отделениин, Муйска модо бэлэдхэлгын пунктын, Баунтын загаһанай участогай болон бусад коллективүүд үнгэрэгшэ жэлдэ һайнаар хүдэлжэ, ажалай үндэр үрэ дүн туйлаһан байха юм.

1974 ондо манай аймагай экономико һулатайхан гурбан колхозой үндэһэ һуури дээрэ «Амалатский», Жилиндын совхозууд эмхидхэгдэһэн байгаа. Энэмнай манай аймаг дотор хүдөө ажахые хурдан түргэнөөр хүгжөөжэ, мал ажалай, газар тариалангай продуктнуудые бүри ехээр абадаг болохо гэһэн хэрэг гэжэ аймагай ажалшад һайса мэдэрээд, парти болон правительствын энэ анхаралда эршэтэ ажалаараа харюусаха гэжэ шиидэнхэй.

Үнгэрэгшэ жэлдэ аймагай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд муу бэшээр ажаллажа гараба. Жэл соо гүрэндэ һү тушааха даабари 101,2 процент, мяха худалдаха түсэб 109,4 процент бэелүүлэгдэө. Мяха болон һү гүрэндэ худалдаха талаар Жилиндын совхозой коллектив һайн үрэ дүнгүүдые туйлажа шадаа.

Аймагай хүдөө ажахын түрүү хүдэлмэрилэгшэдэй үнгэрһэн жэлэй ажалай дүнгүүдые хаража үзэхэдэ, холын энэ нютагташье һү, мяха ехээр абажа болохо гээд гэршэлнэ. Жилиндын совхозой суута һаалишан Мария Федоровна Непомнящих 1974 ондо үнеэн бүриһөө 2027 килограмм һү һааһан байна. Иигэжэ аймаг дотор түрүүшын һаалишан хоёр мянганай дабаа дабажа гараба. Энэ нүхэр даажа абаһан үнеэн бүриһөө тугал абажа, нэгэшье хоролтогүйгөөр томо болгобо. Аймагай Соведэй депутат М. И. Былкова, А. М. Чунавлева, И. Т. Батуева гэгшэд жэл соо үнеэн бүриһөө 1661—1598 килограмм һү абаһан байна.

Үнгэрэгшэ жэлэй зун-намарай үедэ бэлшээн таргалуулагдаха малай шэгнүүр ехээр нэмээхын тула социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрһэн байгаа. Жилиндын совхозой мал адуулагшад Д. Ринчинов, Ц. Цыбенов, Н. Батурин, «Амалатский» совхозой А. Голубев, Д. Дандеев гэгшэд бултанһаа һайн дүнгүүдые туйлаба.

Жилиндын совхозой тугалшан Елена Алексеевна Карепановагай оролдосотой бэрхэ ажал тухай хэлэнгүй гаража болохогүй. Тэрэнэй анхарал оролдолгын ашаар жэл соо нэгэшье тугал гараада ороогүй. Энэ нүхэр зоотехническэ ёһо гуримуудые нарин нягтаар сахидаг, мэргэжэлтэдэй зүбшэлые бэелүүлхын тула оролдожо байдаг заншалтай. Үнгэрэгшэ жэлэй туршада тэрэнэй харууһалдаг тугалнуудай толгой бүриин шэгнүүр сүүдхэдэ дунда зэргээр 650—700 граммаар нэмээгдэжэ байгаа.

Ципиканай приискын Карафтидай үйлэдбэриин участогай хүдэлмэришэд шэнэ жэлэй урдахана ажалай ехэ амжалта туйлаа. Тэндэхи проходчигууд Г. М. Арефьев, В. А. Волчугов, В. Д. Агарков, Н. Л. Посельский гэгшэд түсэбөөр хараалагдаһан 17,4 метрэй орондо 26 погонно метр үрөмдэжэ шадаба. Энэмнай манай аймагта урдань үзэгдөөгүй ехэ илалта болоно гээшэ. Ажал хүдэлмэридөө ехэ амжалта туйладаг геологууд, ан үсхэбэрилэгшэд, загаһашад, орошод болон модошод аймагтамнай улам олошорно.

Түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэл эхилжэ, энэ ондо бэелүүлхэ зорилгонуудаа ажалшадай коллективүүд тодорхойлжо байна гээд урид хэлэгдээ һэн. Багдаринай геолого-бэдэрэлгын экспедициин коллективэй үмэнэ 1975 ондо айхабтар ехэ зорилго табигданхай. Геолого-бэдэрэлгын хүдэлмэриин ашаг үрые улам һайжаруулха асуудалда энэ коллективэй 1975 оной социалис уялганууд соо гол анхарал хандуулагдана. Экспедициин хүдэлмэрилэгшэд шэнэ жэлдэ Байгал-Амарай түмэр замай магистраль шадархи газарта геолого-бэдэрэлгын ехэ хүдэлмэри ябуулха даабаритай юм. Урдаа табигдаһан зорилгоёо һайса ойлгоһон энэ коллектив түгэсхэхы жэлэй түрүүшын үдэрһөө эршэтэйгээр ажаллажа байна.

Ципиканай приискын хүдэлмэрилэгшэд 1975 ондо урданайхиһаа бүри һайнаар хүдэлхэ гэжэ шиидэбэ. «Юһэдэхи табан жэлэй туршада алта малтан абаха даабаряа 1975 оной августын 25 болотор сүм дүүргэхэ. Табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ продукци худалдаха түсэбтэ даабаряа 1975 оной декабриин 1-дэ дүүргэхэ» гээд приискын коллективэй шэнэ жэлэй социалис уялганууд дотор хэлэгдэнэ.

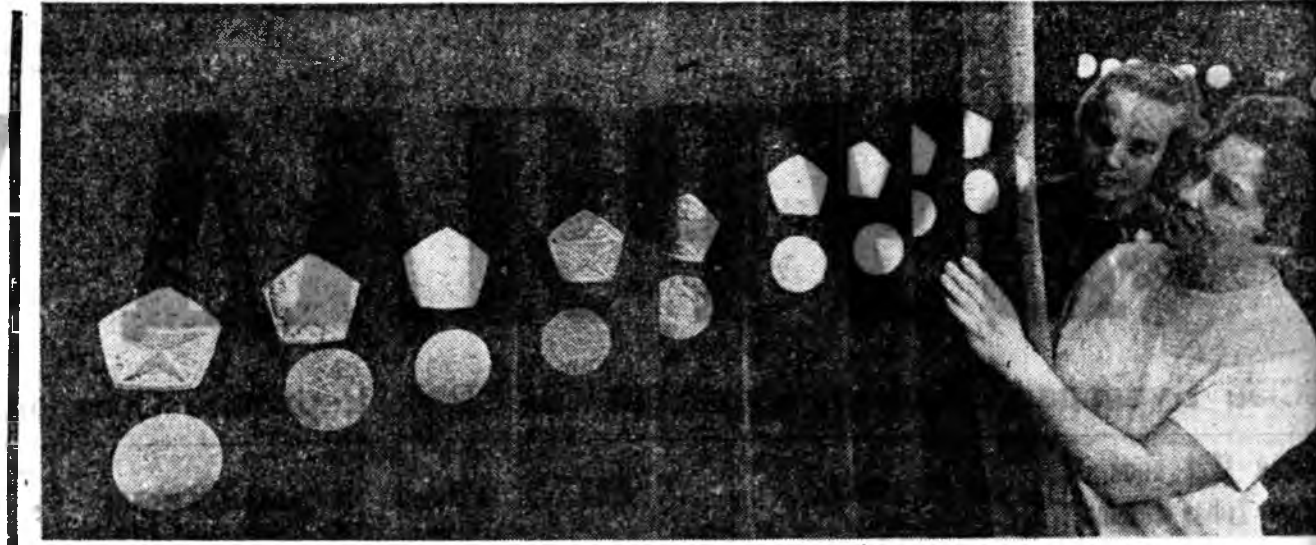
«Сельхозтехника» нэгэдэлэй отделени манай аймагта һаяшаг эмхидхэгдэһэн юм. Энэ отделениин коллективэй бүтээхэ ажалай хэмжээн жэл бүри дээшэлнэ. Шэнэ жэлдэ отделениин механизаторнууд нёдондонойхиһоо хоёр дахин ехэ хэмжээнэй ажал бүтээхэ болоно. 1975 ондо продукци худалдаха даабаряа июниин 15-да дүүргэжэ, жэлэй туршада 1000 гектар шэнэ газар ашаглаад, 700 гектартань олон жэлэй ногоо тариха гэһэн уялга отделениин коллектив абаба. Аймагтахи барилгазаһабарилгын участогай, модо бэлэдхэлгын пунктын коллективүүд шэнэ жэлдэ дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые баталан абаа.

Аймагаймнай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэ 1975 ондо бүри ехэ зорилго табигданхай. Совхозуудай ажалшадта гэр байра бариха, адууһа малай байрануудые түхеэрхэ, машина болон техникэ худалдан абаха ба бусад хэрэгтэ 1 миллионһоо үлүү түхэриг мүнгэ зоори гүрэн һомолһон байна. Иигээд байхадаа айхабтар ехэ хэмжээнэй ажал хэгдэхэ болоно гээшэ. Тэрэнние бэелүүлхын тула совхозуудай партийна ба профсоюзай организацинууд эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэри үргэн дэлисэтэйгээр ябуулжа, ажалшадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөө ёһотоор ударидаха уялгатай болоно.

«Амалатский», Жилиндын совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд үнгэрэгшэ жэлэй ажалай дүнгүүдые шэнжэлэн хараха зуураа, дутагдалнуудаа элирүүлжэ, үйлэдбэриеэ саашадань ашаг үрэ ехэтэй болгохые оролдоно. Мал ажалай продукци үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха талаар шэнэ газар элдүүрилжэ, тэжээлэй ургамалнуудай талмай үргэдхэхэ, мүн барилга эрхилхэ талаар тэдэнэр тодорхой социалис уялгануудые баталан абаа.

Юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ ямараар хүдэлжэ гараһанһаамнай аймагай саашанхи хүгжэлтэ дулдыдаха зэргэтэй гэжэ бидэнэр мэдэрнэбди. Тиимэһээ 1975 ондо ажалшадай эдэбхи үүсхэлые улам бадаруулан, социалис мүрысөөнэй туг бүри дээрэ үргэхэ зорилго ажалшадай коллектив бүхэнэй, партийна, профсоюзай болон комсомолой организацинуудай урда табигдана.

К. ЛУБСАНДОРЖИЕВ,
КПСС-эй Баунтын райкомой нэгэдэхи секретарь.

«...Будэй гурбадахи метр бүхэниие Гүрэнэй шанарай тэмдэгтэ хүрэхөөр нэхэжэ гаргаха». Гартида, совет арадта КПСС-эй ЦК-гай хандаһан Хандалгада, КПСС-эй декабриин Пленумэй шиидхэбэридэ харюу болгон, Калининска камвольно комбинадай абаһан 1975 оной угтамжын түсэбэй пунктнуудай нэгэн иимэ. «Бүхы продукциягаа худалдан абагшадай эрилтэдэ харюусамаар бүтээн гаргаха» гэһэн уряа доро мүрысөөн дэлгэрнэ. Камвольщигууд шэнэ зорилгонуудые хараалхадаа, технико-экономическа талаар табан жэлэйнгээ даабариие декабриин 5 болотор дүүргэхэ гэһэн шиидхэбэри абаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: коллекционно мастерскойн бригадир Л. Жаркова (зүүн гарһаа) инженер Богатова гэгшэд ...нэй шанарай тэмдэг... ондо Лейпцигтэ болоһон ... хоорондын яармагта да хүртэһэн бүдүүдые хаар бэлдэжэ байна.

ТАСС-ай фотохроника

Зина Маласова дунда һургуули дүүргээд, һаалишанаар хүдэлжэ эхилээ бэлэй. Тэрэ гэһээр гурбан жэл үнгэрөө. Зина Маласова үнеэн бүриһөө жэлдээ 3 мянган килограмм һү һаадаг болонхой. Зина Маласова нёдондо 65500 килограмм һү гүрэндэ тушаажа, Кабанскын аймагай Шергинский совхозой һаалишадай дундаһаа эрхимлээ.

Залуу һаалишан З. Маласова табадахи, түгэсхэхы жэлдэ үнеэн бүриһөө 3300 килограмм һү һааха уялга абаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: һаалишан З. Маласова.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

КОМСОМОЛОЙ БҮХЭСОЮЗНА СУГЛААНУУД

ОКТЯБРЬСКА РАЙОН

Нарин сэмбын комбинадай парткомой секретарь М. Г. Семенькова эндэ болоһон бүхэсоюзна комсомолой суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, 1974 ондо предприятиингаа ажалшадай хэһэн ажалай үрэ дүнгүүдые согсолон харуулба. Тиигээд 1975 ондо хүдэлмэришэдэй абаһан социалис уялганууд, предприятиингаа саашадаа хэр гэргээр хүгжэхэ байһан тухай хөөрөөд, комсомолшууд болон залуушуулые юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ габшагайгаар ажаллахыень уряалаа.

Удаань нооһо илгагша Людмила Рампилова трибунада гаража, тус суглаануудай удха шанар тухай тобшохоноор тогтоо. Хубиингаа табан жэлэй түсэб 1975 оной декабриин 5-да дүүргэхэ байһан тухайгаа тэрэнэй мэдүүлхэдэнь, суглараашад альга ташан дэмжэһэн байна. Гадна Людмила Рампилова илгаһан нооһонойнгоо 99,6 процентыень эрхим шанартайгаар тушаахаб гэжэ бэеэ уялгалба.

Комсомол - залуушуулай бригадые даагша Тамара Григорьева Молдавиин ССР-эй Тираспольско оёдолой фабрикын комсомолшуудай гаргаһан үүсхэл үнэн зүрхэнһөө дэмжэжэ байһан тухайгаа хэлээ. Тиихэдээ тэрэнэй бригада гансал эрхим шанартай продукци гаргадаг болохын тула тэмсэхэ болоно.

Нооһо угаадаг, хатаадаг цехэй хүдэлмэришэн, комсомолка Людмила Семенова коллективэйнгээ зүгһөө иигэжэ мэдүүлээ. Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ тус цехэй комсомол-залуушуулай бригаданууд эдэбхитэйгээр оролсожо, түсэбһөө гадуур 75 тонно нооһо угааха зорилго урдаа табина.

Онсолон тэмдэглэхэдэ, нарин сэмбын комбинадай комсомолшууд болон залуушуул манай Улаан-Үдэ хотоһоо гараһан Советскэ Союзай 10 Геройнуудай хүндэлэлдэ зорюулагдаһан 100 үдэрэй ажалай вахтада жагсаха юм. Гадна хүн бүхэн амаралтын 1 үдэр хүдэлжэ, олоһон мүнгэеэ юһэдэхи табан жэлэй жасада оруулха гэжэ шиидэһэн байна.

• • •

Улаан-Үдын кондитерскэ фабрикын комсомолшууд бүхэсоюзна комсомолойнгоо суглаа үнгэргэбэ. Эндэ комсомол-залуушуулай бригадануудай коллективүүд 1975 ондо абаһан дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялганууд тухайгаа элидхээ.

Жэшээлхэдэ, нүхэр Седченкын даадаг комсомол-залуушуулай бригадын гэшүүд түгэсхэхы жэлэйнгээ даабариие 1975 оной декабриин 27-ной үдэр дүүргээд байхабди гэжэ мэдүүлбэ.

Хэрбээ халаан соо 2,75 тонно конфетэ хэдэг эд гаргаха даабаритай һаа, 3 тонно нодо хүргэхэ жэшээтэй. Бригададань 7 хүн хүдэлхэ ёһотой юм. Москвагай комсомолшуудай гаргаһан «Өөрынгөө түлөө, мүн тэрэ хүбүүнэй түлөө» гэһэн үүсхэл дэмжэжэ, бригададаа 6 хүниие үлээгээд, долоодохиингоо халаанай даабариие дүүргэжэ байхабди гэжэ эдэнэр хэлэнэ.

Энэ үүсхэлыень нүхэр Черных гэгшын комсомол-залуушуулай бригада халуунаар дэмжэһэн байна.

Карамельнэ цехэй автоматчицанууд, комсомол басагад Н. Гребенщикова, А. Осипова гэгшэд гурбан автомат бэедээ даажа абаха гэжэ шиидээ. Иигэжэ ажалайнгаа бүтээсые нилээд дээшэлүүлхэ болоно.

Ю. КОЗЛОВ.
ВЛКСМ-эй райкомой инструктор.

ХЯАГТА

Хяагтын аймагта комсомолой бүхэсоюзна суглаанууд эдэбхитэйгээр үнгэрбэ. 3600 гаран хүн хабаадалсаа.

КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1974 он) Пленумэй абаһан шиидхэбэринүүдые залуушуул үргэнөөр зүбшэн хэлсэжэ, 1975 ондо абаһан дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануд тухайгаа һэн байха юм.

«Дружба» колхоздо, «Пограничный» совхоздо, арһанай заводто, Түмэр замай Наушки станциин дэриин дунда һургуулинуудта энэ хэмжээ ябуулга эмхитэйгээр үнгэрөө.

«Пограничный» совхоздо болоһон комсомолой бүхэсоюзна суглаан дээрэ үбэлжэлгые һайнаар гэхэ тухай хөөрэлдөөн һон байна. Комсомол-залуушуулай хонишодой бригада эндэ эмхидхэгдэхэй. Тэдэнние тус комсомолой организаци тээ абанхай юм. Гадна комсомолшуудые хонишодой бригадануудта хурьгаша эльгээгээ.

Түмэр замай Наушкиин комсомолшууд залуушуул хүдөө хүдэлмэрилэгшэдтэ ... той туһа хүргэжэ юм. Эндэ болоһон суглаанда хабаадагшад 5 хүниие комсомолой путевкоор ... шадаар эльгээхэ гэжэ ... дэһэн байна.

Ц. Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой комсомолшуулай һү һаалиин ... ской фермын коллектив ... дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абажа, ... шуулэй туйлаһан ам(жалта)нуудые хүн бүхэнэй т... та болгохын тулада т... байһан тухайгаа мэдүү(лээ).

Сүхын арһанай за(водой) комсомолшууд ажалай ... сэ дээшэлүүлхын, га(ргажа) байһан продукциингаа ... саашадань һайжаруулхы(н ту)лада ехэ хүдэлмэри яб(уулна)бди гэжэ бэеэ уял(галаа). Мүн Москвагай ком(сомол)шуудай гаргаһан «Өөр(ынгөө) түлөө, мүн тэрэ хүб(үүнэй) түлөө» гэһэн үүсхэлые ... жэжэ, энэ талаар ... ябуулгануудые бэелүүл(хэ ту)хай хөөрэлдэбэ.

Хяагта хотын нэг(эдэхи) дунда һургуулиин ком(сомол)шууд «БАМ-да ком(сомол)шуудай болон пионер(ай) рельснүүдые» гэһэн ... доро түмэрэй хаядаһа ... луулха гэжэ шиидэбэ. ... гээд энэ үүсхэл дэмжэ(гдэ) ... аймагай һургуулиин ... молой организацинуудта ... даа.

В. ГАНЖУРОВ
ВЛКСМ-эй райкомой нэгэдэхи секретарь.

ЗЭДЭ

Зэдын аймаг дотор ... гэргэгдэжэ байһан ком(сомо)лой бүхэсоюзна суглаа(нда) та 3000-гаад хүн хаба(адал)саба. Эдэнэр 1975 онд(о) ... һан социалис уялга(нуудые), угтамжын түсэбүүд ... үргэнөөр зүбшэн хэлсэ(бэ).

Энэ үедэ олон тоото ... хэлнүүд. хүдэлөөнүүд ... дэлһэн байха юм.

Жэшээлхэдэ, Д. Ба(нзаро)вай нэрэмжэтэ колхозой (ком)сомолшууд малай үбэ(лжэл)гын үедэ, хонишодой (брига)дануудта залуушуулые ... гашадаар эльгээе гэж(э ай)магайнгаа комсомолой (орга)низацинуудые уряалба. ... гэхэ зуураа, 54 ком(сомол)шуудые мүнөө үедэ х... шадаар эльгээгээд байн(а).

Гэгээтын дунда ... лиин комсомолшууд «2... һэн сэгнэлтэгүйгөөр 19... 1975 онуудай һурал(сал)жэл дүүргэхэбди гэжэ ... үгөө. Мүн Агууехэ Ил(алтын) 30 жэлэй ойдо зорю(улжа) парк байгуулха гэжэ ши(идэбэ).

Петропавловкын ... жэлэй һургуулиин һу(рагша)нар «Час бүхэндэ, ... бүхэндэ бэдэрэлгэ» ... уряа доро нютагайнгаа ... рүүшын комсомолшууд ... най болон ажалай вэ(теран)нууд тухай материалнуу(д) суглуулха гэжэ хэлсэбэ. Д. Банзаровай нэрэм(жэтэ) сэсэрлиг тэрэнэй түрэһэн (нюта)таг Доодо-Үшөөтэйдэ ... ха гэжэ шиидэһэн ... юм.

Автотранспортна приятида, аймагай ой... ной ажахыда, Торн(ын) хоздо, Ленинэй нэрэм(жэтэ) колхоздо комсомолой (бүхэ)союзна суглаанууд э(дэбхи) үүсхэлэй оршон байд(алда) үнгэрөө.

С. ЖАПОВ
ВЛКСМ-эй райкомой инструктор.

Пропагандист Евгений Далеевич Бельдуев аймаг соогоо эрхим пропагандистнуудай нэгэн гэжэ тоологдоно. Гусиноозерскын шахтоуправленидэ тэрэ 9-дэхи жэлээ пропагандистаар ажаллаха зуураа нүүрһэшэдэй политическэ бэлэдхэлые дээшэлүүлхэ талаар ехэ оролдолго гаргана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: пропагандист Е. Д. Бельдуев.

Н. ЕФИМОВЭЙ фото.

ШАНАР ТУШАА ХЭЛСЭБЭ

«Знание» бүлгэмэй организацинуудта тоосоон, һунгалта боложо байна. Энэ бүлгэмэй аймагай организациин конференци һая Хоридо үнгэрбэ. «Знание» бүлгэмэй аймагай организациин правлениин түрүүлэгшэ Ф. А. Хандархаев элидхэл хэһэн байна.

Һүүлэй жэлнүүдтэ уншагдадаг лекцинүүдэй шанар һайжаруулхын тулада ехэ ажал ябуулагдаа. Энээнэй ашаар лекциин шанар һайжараа гээд элидхэлшэ, үгэ хэлэгшэд тэмдэглэбэ. Энэ юун дээрэһээ харагданаб гэхэдэ, лекци шагнадаг зон олошороо, һонирходогшье болоо. Саада жэлэйхидэ орходоо тоосоото үе соо уншагдаһан лекциин тоо нилээд ехээр олошороо.

«Белоруссиин партийна организацида суртал бодол нэбтэрүүлдэг кадрнуудые шэлэн томилхо, хүмүүжүүлхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолой эрилтын ёһоор лекторнуудые шэлэн олохо хэрэгтэ партиин райком анхарал табидаг. Бүлгэмэй 426 гэшүүдэй 181-ниинь коммунист юм. Лекторнуудай олонхинь хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, инженернүүд, технигүүд, медицинын хүдэлмэрилэгшэд, багшанар юм. Эдэнэртэ туһаламжа үзүүлхэ зорилгоор методическа 6 секци хүдэлжэ байдаг.

Һүүлэй үедэ «Знание» бүлгэмэй лекторнууд партиин ЦК-гай декабриин Пленумэй, СССР-эй Верховно Соведэй II сессиин материалнуудые, арадта, партида КПСС-эй ЦК-гай хандаһан Хандалгые олондо ойлгуулха хүдэлмэри ябуулжа байна. «Знание» бүлгэмэй Онинаборскын эхин организациин түрүүлэгшэ Г. Г. Кучумова, Дээдэ-Тайлсын совхозой парткомой секретарь В. Я. Кузьмин, Тээгдын эхин организациин түрүүлэгшэ Н. И. Шодонова. Хүрбын совхозой главна агроном, «Знание» бүлгэмэй эхин организациин түрүүлэгшэ Н. Р. Евсеев болон бусад хэжэ байһан ажал тухайдаа хөөрэбэд.

Политическэ, научна эрдэм дэлгэрүүлхэ талаар арадай 4 университет хүдэлжэ байдаг юм. Правовой эрдэм, педагогикын эрдэм, ерээдүйн сэрэгшые бэлдэхэ, соёлой университедүүд хүдэлнэ.

Уншагдадаг лекцинүүдэй шанар һайжаруулха, пропагандын хүсэ нүлөө ехэ болгохо хэрэгтэ тус конференциин хүдэлмэри зорюулагдаа.

Д. ДАНЗАНОВ.

НАЦИОНАЛЬНА ОКРУГУУДТА

ҺУРГАН ХҮМҮҮЖҮҮЛЭГШЭДЭЙ СЛЁТ

Агын Буряадай национальна округто залуушуулые һурган хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Дүй дүршэлөөр баян болоһон хонишод, һаалишад дунда һургуулинуудые дүүргэһэн 200 гаран залуу хүбүүд, басагадые ажалайнгаа нюусада һургажа байна.

«Эрдэм» колхозой суута хонишон, Ленинэй орденто Нима Дымбеев 10 хүбүүд, басагадые һурган хүмүүжүүлнэ. Нэгэ жэлэй туршада суртаа хүдэлжэ, хонишоной ажалай нюусые ойлгожо, түрүү малшадай тоодо тэдэнэр оролсобо. Дылгыровэй нэрэмжэтэ колхозой комсомол-залуушуулай һаалиин фермын коллектив округ дотороо эрхимлэжэ, нёдондоной дүнгүүдээр мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ гараа. Тэрэ фермые КПСС-эй гэшүүн Максар Цыденова ударидадаг юм. Хоёр жэлэй саада тээ гэгээрэлэй аттестадтай болоод, фермэдэ хүдэлхэеэ ерэһэн найман залуу басагадые тэрэ һурган хүмүүжүүлнэ. Мүнөө тэдэ басагад шэнээр ерэһэн залуушуулые ажалайнгаа дүршэлдэ һургажа эхилээ. Байгша ондо залуу һаалишад үнеэн бүриһөө түсэбһөө гадуур 200 килограмм һү һааха зорилго табяад, шударгы һайнаар хүдэлжэ эхилээ.

Залуу һаалишадай үүсхэлые округой бусад ажахынуудта дэмжэн һайшаана. Комсомол-залуушуулай һаалиин фермэнүүдэй, отарануудай хүтэлбэрилэгшэдэй — һурган хүмүүжүүлэгшэдэй түрүүшын слет КПСС-эй окружком һаяхан үнгэргэбэ. Слёдой хүдэлмэридэ хабаадагшад дүй дүршэлөө халан абалсаа.

Б. РАБДАНО,
ТАСС-ай корр.
Агын округ.

СУУТА НЮТАГАЙХИДАЙ НЭРЭМЖЭТЭ...

«Шаратский» совхозой һаалишан З. Г. Фазлукдинова, «Целинный» совхозой комбайнер Н. Ф. Яковлев гэгшэдтэ алдар суудa гараһан нютагайхидайнь — Ксения Аполлоновна Болдоновагай, Иван Егорович Рыцевэй — нэрэмжэтэ шангууд районой хүдөө ажахын түрүүшүүлэй зүблөөн дээрэ барюулагдаба. Районой түрүү малшад болон таряашадые урмашуулхын тула КПСС-эй райкомой, райгүйсэдкомой шиидхэбэреэр тиимэ шангууд бии болгогдоһон байгаа.

Дайнай хатуу шанга жэлнүүдтэ Усть-Ордын Буряадай национальна округой түрүү «Унгинский скотовод» колхозые К. А. Болдонова хүтэлбэрилжэ байһан юм. Ажахын хүдэлмэрилэгшэд гүрэндэ орооһо таряа, мяха, нооһо, хүдөө ажахын бусад продуктнуудые худалдаха түсэбтэ даабаряа жэл бүри үлүүлэн дүүргэдэг һэн. Энэ колхозһоо хэды дахин фронтдо һүрэг морид эльгээгдэһэн байха.

Шэн габьяата ажалайнгаа түлөө колхозой түрүүлэгшэ К. А. Болдонова Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаа һэн. Дайнай һүүлээр Ксения Аполлоновна СССР-эй Верховно Соведэй депутадаар хоёр дахин һунгагдаһан юм. Мүнөө амаралтада гараһан хай.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадагшасаг ша, суута комбайнер, Социалис Ажалай Герой И. Е. Рыцев гушаад жэлэй туршада механизатораар хүдэлжэ, зуугаад залуу хүбүүдые мэргэжэлдээ һургаһан байна. Тэрэнэй амаралтада гарахада, гурбан хүбүүнийнь механизатораар хүдэлжэ эхилһэн юм.

Л. ПАВЛОВ,
ТАСС-ай корр.
Усть-Ордын округ.

ШҮЛЭГҮҮДЭЙ ШЭНЭ СУГЛУУЛБАРИ

Роман Ругин шүлэгүүдэй шэнэ суглуулбари хэблэлдэбэ. Тэрэнэй шүлэгүүдые хойто зүгтэ ажаһуудаг орошод, ангуушад, загаһашад һайн мэдэдэг болонхой. Ханты-Питляр тосхондо. Обь мүрэнэй эрьедэ тэрэ ангуушанай бүлэдэ түрэһэн, хүмүүжэһэн байгаа.

Үбэлэй ута үдэшэлэн тэрэ аханар, эгэшэнэртээ түрэл арадайнгаа онтохон ба дуунуудые шагнадаг һэн. Эжынь таатай зохидхоноор хөөрэдэг, дууладаг байгаа бшуу. «Минии шүлэг бэшэһэн ушар тэдэ онтохон, дуунуудые шагнаһанһаал һабагшатай юм» гэжэ поэт хөөрэдэг. Ленинградтахи А. И. Герценэй нэрэмжэтэ институтда һуража байхадаа, тэрэ түрүүшынгээ шүлэгүүдые бэшэһэн юм. «Нарвская застава» гэжэ уран зохёолой нэгэдэлдэ ябалсаа, Ленинградай поэдүүд тэрээндэ айхабтар ехэ туһа хүргөө.

Удаань — түрэл нютагтаа багшалжа байхадаа, Роман Ругин ханты хэлэн дээрэ түрүүшынхээ «Живая вода» гэжэ ном — шүлэгүүдэй суглуулбари хэблүүлһэн байгаа. Һүүлээрнь «Погоня» гэжэ рассказуудай суглуулбари гаргагдаа.

Ханты яһанай поэдэй зохёолнууд «Москва», «Нева», «Сибирские огни» журналнуудта хэблэгдээ. «Снежные мелодии» гэжэ шэнэ суглуулбари соонь олон шүлэгүүд, эндэхи байгаалиин газ бэдэрэгшэдтэ зорюулагдаһан поэмэ оруулагданхай.

Р. Ругин мүнөө КПСС-эй райкомой секретаряар хүдэлнэ. Хирэ-хирэ болоод холын командировкодо ошодог, айл бүхэнэй хүндэтэй айлшан. Ажал хүдэлмэри тухай хөөрэлдөөнэй һүүлээр шүлэгөө уншахыень тэрэнние нютагайхидынь гуйдаг заншалтай.

П. РЯВОВ,
ТАСС-ай корр.
Ямало-Ненецкэ округ.

УРАН ЗУРААШАДАЙ ТОСХОН

Уран зурагта дуратайшуулай бүтээлнүүдэй выставкэ Волочанка тосхондо нээгдэбэ. Таймырай шэрүүн уларилтай байгаали, орошод ба ангуушадай ажабайдал — выставкын гол темэ болоно.

Энэ үнинэй тосхоной хүн зон бултадаа шахуу зурагта дуратай, зуража һураһан байха юм. Тиимэһээ һайн зурагуудые шэлэжэ, выставкэдэ табиха гээшэ хүнгэн бэшэ хэрэг байгаа.

Аха дүүнэр Дмитрий, Николай Лаптуковтоной бүтээлнүүд алишье талаараа һайн сэгнэлтэ абаа. Борис Турдагин орошоной хүнгэн бэшэ хүдэлмэриие шадамараар харуулаа. Тэрэнэй аха Мотюмяку гэгшын бүтээлнүүд Дудинкда, Красноярскда болоһон выставкэнүүдтэ табигдаа. Уран зураашын хэдэн линогравюра Норильскын арадай уран зурагай галерейдэ хадагалагдажа байдаг юм.

Ю. СИДОРОВ,
ТАСС-ай корр.
Таймырай округ.

ТҮРҮҮШҮҮЛ

ЗҮГЫ үсхэбэрилдэг совхозуудай трестын Алтайи совхозой һаалишадай дунда ажалай үльгэр жэшээ харуулжа ябадаг түрүүшүүл олон юм. Тэдэнэй нэгэн — М. Р. Найдакова болоно. Ажал гэхэдэ гэдэргээ тунхарихые мэдэдэггүй, урагшаа һанаатай энэ эхэнэр түрүүшүүлэй зэргэдэ ябана.

Үнгэрэгшэ — юһэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлдэ нүхэр Найдакова һаамхай үнеэн бүриһөө 3092 килограмм һү һаажа, ажахынгаа һаалишадай дунда түрүү һуури эзэлээ һэн. Ажахын бусад һаалишад сооһоо Л. Д. Чагдурова, Д. Д. Цыбикова, Х. Т. Батомункуева гэгшэд үнгэрһэн энэ үедэ үнеэн бүриһөө 2834—2587 килограмм һү һааһан байба.

Партида, совет арадта КПСС-эй ЦК-гай хандаһан Хандалга болон хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй Бүхэсоюзна социалис мүрысөөн тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй ба ВЛКСМ-эй ЦК-гай баталан абаһан тогтоол совхозой малшад, һаалишадые ажалай шэнэ амжалтада уряалба. Тиин эдэнэр гүрэндэ һү тушааха жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур хэдэн зуугаад центнер сагаан эдэ тушааха гэжэ хэлсэбэ.

С. ХАЛТУЕВ.

1974 оной 4-дэхи кварталда худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай коллективүүдэй хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүн Зэдын аймагай эд хэрэглэгшэдэй кооперациин правлени ба профсоюзай районно комитет гаргаба. Социалис мүрысөөндэ Петропавловкын сельпогой (правлениин түрүүлэгшэ Т. Т. Лавриненко, профсоюзай месткомой түрүүлэгшэ Н. А. Фролова) коллектив илажа гараба. Түрүү һуури эзэлһэн коллективтэ дамжуулгын Улаан туг 400 түхэриг мүнгэн шантайгаар барюулагдаа.

Хоёрдохи һуури эзэлһэн Доодо-Торийн совхозрабкоопой (правлениин түрүүлэгшэ Ф. П. Осколков профсоюзай месткомой түрүүлэгшэ Р. И. Поломошникова) коллектив дамжуулгын Улаан тугта, 130 түхэригэй шанда хүртэбэ.

Ажал хэрэгтээ һайн амжалта туйлаһан автобазын коллектив аймагай эд хэрэглэгшэдэй кооперациин правлениин ба профсоюзай районно комитедэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаба. Социалис мүрысөөндэ илажа гараһан зуу гаран түрүүшүүл Хүндэлэлэй грамотаар, үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаба, тэдэнэй нэрэ Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэбэ.

Н. ДМИТРОВ.

БУРЯАД ХҮГЖЭМЭЙ ХАНИ НҮХЭР

АЯЛГА

Буряадай АССР-эй байгуулагдаһаар табин жэлэй алдарта ойдо зорюулагдаһан баярай хэмжээн республикымнай композиторнуудай холбоондо болоһон байгаа. Үндэһэн хүгжэмэй хүгжэлтэ тухай композиторнуудай холбооной правленин түрүүлэгшэ Бау Базарович Ямпилов хэлэхэ зуураа, буряад хүгжэмэй һалбарха хэрэгтэ хубитаяа оруулһан бэлигтэй ород хүгжэмшэ Виктор Иванович Морошкиниие онсо тэмдэглэбэ. Зүб гэшэ! Ород совет композиторнуудай ашаг тухые сэгнэшэгүй ехэ. Буряад хүгжэмые зүб шэглэлгэйгээр хүгжөөн табижа, үндэһэн хүгжэмэй хүгжэлтын түүхэдэ тэдэнэй нэрэ орохол ёһоороо оронгүй. Тиихэдэ В. И. Морошкиной бэлиг шадабари манай Буряадта хүгжэн һалбарһан, зохёохы ажалайнгаа диилэнхи хубиие эндэ үнгэргэһэн байха.

В. И. Морошкин 1910 оной мартын һарада Москва хотодо түрэһэн намтартай. Граждан дайнай үедэ үншэржэ, түрүүшээр хүүгэдэй гэртэ байгаа, удаарнь элитэ ехэ профессор Н. Адамовай гэр бүлэдэ хүмүүжэһэн юм. Балшар бага наһанһаа аялга хүгжэмдэ айгүйгөөр дуратай, хүгжэмэй инструмент дээрэ наадажашье шададаг бэлэй. Энэнь миин һуурогүй. Эдир хүгжэмшэ Ростовой консерваторидо һуража, һүүлээрнь Москвагай консерваторидо композитор Р. М. Глиэрэй классаар һураһан юм.

Консерватори дүүргээд, Казань хотодо хүдэлөө. Эндэ байгаа Татарай драмын театрай коллективтэй нүхэсэжэ, бэлдэжэ байһан зүжэгүүдтэнь хүгжэм найруулагша һэн. Удаарнь, 1933—1935 онуудай туршада, В. И. Морошкин Якутада хүдэлжэ, яхад арадай хүгжэмэй баялигые суглуулжа, зохёон найруулһан байна. 1937 ондо тэрэ манай Буряадта ерэһэн юм. Зохёохы ажалайнь диилэнхи хуби эндэ үнгэрөө. Хүгжэм найруулаа, һургалаа, залуу буряад хүгжэмшэдые бэлиг шадабаридаа һургаа. Шухалань гэхэдэ, В. И. Морошкин хүдөө нютагуудаар саг үргэлжэ ябажа, буряад арадай аялга хүгжэмэй дуунуудые суглуулжа, бэшэжэ абаһан байна. Найр зугаа дээрэ ёохор наадандашье хабаададаг бэлэй. 1938 оной зун Б. Ямпиловтай хамта нютагуудаар ябажа, сэгнэшэгүй ехэ юумэ хэһэн байна. Хэжэнгын, Хориин аймагуудаар ябажа, аяар 93 дуунай аялга хүгжэм буулгажа абаһан шуу. Арадай дуунуудые гүйсэдхэгшэдтэй, мүн хүгжэмшэдтэй дүтөөр танилсаһан. Дууша, ирагуу һайхан хоолойтой хүнүүдые шэлэжэ абаад, республиканска харалгада бэлдэжэ эхилһэн юм. Тэдэнэй олонхинь Москвада болоһон буряад искусствын түрүүшын декадада хабаадалсажа, арадай дуунай оёоргүй баян байһые харуулһан шуу.

Суглуулһан бүхы дуунуудаа фортепиано дээрэ наадахаар найруулжа, бүришье хонгёо гоёор зэдэлүүлһэн габьяатай. Мэдээжэ дуунуудые композитор хубилгаагүй, харин уян нугархай болгоһон, хүгжэмэй инструмент гү, али фортепиано дээрэ наадахада ульгам ходорхой болгоһон юм.

Тэрэнэй найруулһан табан дуун түбэй хүгжэмэй хэблэлээр ном боложо гараһан байна. Жэшээнь, «Булжамуур» гэжэ мэдээжэ дуунай аялга хүгжэмдэ оролто нэмээжэ, тэрэнь фортепиано дээрэ илангаяа гоёор зэдэлнэ. Буряад арадай табан дуун! Эдэ дуунууд урданайхиһаа бүришье ирагуу гоёор зэдэлжэ, буряад хүгжэмэй урасхалда шэнэ һудал оруулаа һэн. Хүгжэмдэ дуратайшуул үнэхөөрөөшье ехэтэ баярлаһан, тэдэ дуунуудынь мүнөөшье республикын зүг бүхэндэ зэдэлхэ юм. Буряад композиторнуудые, жэшээнь, Д. Аюшеев, Ж. Батуев, Б. Ямпилов болон бусадые дүй дүршэлдөө һургаһан, арадай дуунуудые заһан найруулха дадалтай болгоһон юм.

Суглуулһан дуунуудаа өөрынгөө зохёолнуудтаа тон зүб хэрэглэдэг байгаа. Тиигэжэ фортепианно пьесэ, симфоническа сюитэ, мүн хоорой дуулаха зүйлнүүдтэ тэдэ дуунуудаа хэрэглээ бэлэй. «Эржэн» гэжэ хүгжэмтэ драма шагнаһан хүнүүд эдэ бүтэдэнииень һайн мэдэхэл байха. Арадай аялга хүгжэмдэ үндэһэлэн «Колесуха» гэжэ хатарай хүгжэм зохёоһон шуу. Энэ хатарыень хаа-яанагүй хатаржа, хүгжэм найруулагшада баяр асаржа байгаа. «Эржэн» гэжэ хүгжэмтэ драма тэрэ сагай бодото байдалһаа үндэһэлэн бэшэгдэжэ, илангаяа урагшатайгаар табигдагша бэлэй. В. И. Морошкиной зохёоһон кантата болон хүгжэмтэ драма Москвада болоһон буряад искусствын нэгэдэхи декадын үедэ зэдэлжэ, үндэр сэгнэлтэ абаа бэлэй. Буряад хүгжэмэй хүгжэлтэдэ габьяатай байһанай түлөө В. И. Морошкин «Ажалай габьяагай түлөө» гэжэ медаляар шагнагдаһан юм.

«Хүдөө нютагта», «Уянгата рондо» гэжэ симфоническа сюитын хоёр хуби илангаяа ирагуу гоёор зэдэлжэ, үндэһэн хүгжэмэй баян байһые үшөө дахин гэршэлнэ. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, бэлигтэй ород хүгжэмшэ буряад хүгжэмэй симфоническа сюитын үндэһэ һуури табигшадай нэгэн болоно.

В. И. Морошкин манай Буряадта хүдэлхэ зуураа бэлигтэй залуу буряад хүгжэмшэдые мэргэжэл шадабаридаа һургаһан байна. Буряадай ахамад композиторнууд Ж. Батуев. Б. Ямпилов гэгшэд ород нүхэр тухайгаа зүрхэнэй эгээ һайхан үгэнүүдые хэлэжэ, аша габьяаень үндэрөөр сэгнэдэг. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай урда тээ тэрэ бэлиг шадабариингаа гү, али зохёохы ажалайнгаа түлэг дунда ябаа. Түрэл Москвадаа ошохотойнь хамта дайн эхилжэ, композитор Эхэ ороноо хамгаалалсагшадай зэргэдэ оролсоо һэн. 1942 оной март һарада хүгжэмшэ баатарай үхэлөөр алдалан унаһан юм.

Москвагай композиторнуудтай зохёохы ажал тухайдаа хөөрэлдэхэ үедөө В. И. Морошкин Буряад орон тухай сэдьхэлэй халуун үгэ хэлэжэ, Буряад оронииие хоёрдохи нютагни гэжэ нэрлэдэг һэн. Тиигэжэшье хэлэхэнь буруу бэшэ. Юуб гэхэдэ, композиторой зэхёохы ажалай диилэнхи хубинь манай эндэ үнгэрһэн юм.

О. КУНИЦЫН,
хүгжэм шэнжэлэгшэ.

Республикын засагай дээдын зургаануудта

БАЙГААЛИ ХАМГААЛХА ТУХАЙ АСУУДАЛ ЗҮБШЭГДЭБЭ

Байгаалиие хамгаалха талаар республикын Верховно Соведэй саг үргэлжын комиссиин ээлжээтэ заседани һаяхан болобо. «Байгаалиие хамгаалха РСФСР-эй хуулиин хэр дүүргэгдэжэ байһан тухай» асуудалаар Хяагтын аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ И. П. Осеев тоособо. Энэ асуудал зүбшэн хэлсэлгэдэ ой модоной, хүдөө ажахын министерствын, республикын совхозуудай нэгэдэлэй түлөөлэгшэд, СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин таһагай Буряадай филиалай эрдэмтэд, байгаалиие хамгаалха республикын бүлгэмэй. Хяагтын аймагай эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд хабаадаба.

Байгаалиие хамгаалха хуулиие сахиха талаар Хяагтын аймагта ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Газарай хүрьһэнэй һалхинда үлеэлгэжэ муудалгатай эрид тэмсэхэ хүдэлмэридэ һүүлэй үедэ ехэ анхарал табигдадаг болоо. Газарай хүрьһэнэй һалхинда үлеэлгэжэ муудалгатай тэмсэхын тула тарилгаяа зурууд зурuудаар хэдэг байна. Колхоз, совхозууд иимэ арга хэрэглэжэ, 38663 гектарта орооһо таряа тарина. Газарай хүрьһэ урбуулангүй элдүүриһдэг оньһон түхеэрэлгэнүүд үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Аймаг дотор хэгдэһэн бүхы тарилгын ехэнхинь шэнэ оньһон түхеэрэлгэнүүдээр бүтээгдэдэг болонхой юм. Дүрбэн жэлэй туршада 5 мянга гаран гектарта үтэг хэгдээ, 996 гектар газарта зурууд модон таригдаа.

Талын, ой тайгын ан амитадые хамгаалха, промышленна предприятинуудта хэрэглэгдэһэн уһа сэбэрлэхэ түхеэрэлгэнүүдые бариха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдаа.

Гэбэшье, сельскэ, сомоной Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд, колхоз, совхозуудай, эмхи зургаануудай зарим хүтэлбэрилэгшэд энэ шухала асуудал зүбөөр шиидхэхэ хэрэгтэ анхаралаа үшөө багаар табина гэжэ байгаалиие хамгаалха талаар республикын Верховно Соведэй саг үргэлжын комиссиин гэшүүд онсо тэмдэглэбэ. Хүрьһэнэй муудалгатай тэмсэхэ хүдэлмэридэ хэрэглэгдэдэг оньһон техникэ ажахынуудта дутаддадаг дээрэһээ энэ ажал үшөө бирагүйгөөр ябуулагдана.

Агнууриин, загаһа барих дүримүүдые эбдэхэ ушар аймаг дотор олоор үзэгдэнэ. Аймагай ниитын эмхи зургаанууд ямаршье зүбшөөлгүйгөөр агнадаг хүнүүд, хорюултай үедэ буу үргэлөөд, хүбшэ тайгаар ябадаг хүнүүд тушаа зохихо хэмжээ абанагүй.

Байгаалиие сахин хамгаалха талаар саг үргэлжын комиссиин гэшүүд аймаг дотор бии байгаа нуур сөөрэмүүдэй, гол горходой муухай болодготоЛ тэмсэхэ хүдэлмэриие һанаһандэ хүрэмөөр ябуулнагүй гэжэ тэмдэглээ. Наушкын мяханай комбинадта хэрэглэгдэһэн уһа сэбэрлэхэ тусхай түхеэрэлгын барилга мүнөө болотор дүүргэгдээгүй байха юм. Мүн Харанхы посёлогтохи иимэ түхеэрэлгын барилга унжагайрһаар. Хяагта городой промышленна предприятинуудта, Сухын арһанай заводто хэрэглэгдэһэн уһа сэбэрлэхэ түхеэрэлгэнүүдэй барилга мүн лэ иимэрхүү байдалтай. Хяагта соогуур урдан гарадаг Грязнуха горхоной эрьедэ шорой шохой хаягдана. Хяагта городто 36 котельнэ хүдэлдэгдэдэг. Эдэ тортогые сэбэрлэхэ түхеэрэлгэнүүд тодхогдоогүй байһаар.

Городской, поселкова, сельскэ сомоной Соведүүд һуурин тосхонуудта модо тариха хүдэлмэри һулаар ябуулна гэжэ шүүмжэлэгдээ. Һуулгагдаһан модоной харууһалга бирагүй. Жэшээнь, Хяагта городто таригдаһан элдэб янзын 11 мянган һөөгүүдэй хахадһаа ехэнь харууһагүй байһанһаа боложо хосороо. Модо, тарижа, тосхон, һууринуудые болбосон түхэлтэй болгохо хүдэлмэриие Сухын поселково, Ехэ-Нугын, Харанхын сельскэ Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд даншье муугаар эмхидхэнэ гэжэ шалгагшад онсо тэмдэглэбэ.

Байгаалиие сахин хамгаалха аймагай Соведэй бүлэг урдаа табиһан зорилгонуудаа муугаар ябуулна. Байгаалиие сахин хамгаалха хүдэлмэридэ колхознигууд, хүдэлмэришэд болон алба хаагшад олоор хабаадуулагданагүй. Аймагай 8 ажахынуудта байгаалиие сахин хамгаалха эхин организаци мүнөөшье болотор эмхидхэгдээгүй.

Байгаалиие сахин хамгаалха талаар Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй саг үргэлжын комисси хэлсэгдэһэн асуудалаар тусхай шиидхэбэри баталан абаа.

Хилын саанаһаа

· телефон · телеграф · радио

ГАВАНА

Л. И. Брежневэй ерэһээр нэгэдэхи жэлэй ой

ТАСС

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И Брежневэй хани ёһоной албанай хэрэгээр эндэ ерэһэнһээ хойшо үнгэрһэн нэгэдэхи жэлэй ойе Кубын олониитэ үргэнөөр тэмдэглэбэ. Совет хүндэтэ айлшанай Кубада ерэһэн тухай мартагдашагүй үдэрнүүдтэ зорюулагдаһан олон материалнуудые эндэхи хэблэл толилно. Үнгэрһэн жэлэй турша соо хоёр ороной хоорондохи аха дүү ёһоной харилсаа холбоон улам хүгжэн бэхижээ.

Кубын Компартиин ЦКгай орган — «Гранма» газетэ Л. И. Брежневые 1974 оной январиин 28-да Кубын ниислэл хотодо халуунаар угталгада хабаадаһан Гаванын хүн зоной хөөрөөнүүдые толилбо.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И Брежневэй Сүлөөтэ аралда ерэһэн тухай документальна фильмые Кубын телевидени харуулаа.

НЬЮ-ЙОРК

Бэлэдхэл дүүрэжэ байна

ТАСС

«Союз — Аполлон» гэһэн проектээр замбуулинай дайдада совет-американ хамтын туршалга хэхэ бэлэдхэлэй түгэсхэлэй шатада совет, американ эрдэмтэд, мэргэжэлтэд, космонавтнууд оробо. СССР-эй Наукануудай академиин академик Б. Н. Петров, совет талаһаа проектын техническэ директор, профессор К. Д. Бушуев түрүүтэй совет мэргэжэлтэдэй ба СССР-эй Наукануудай академиин эрдэмтэдэй ехэ бүлэг Хьюстондохи замбуулинай жолоодогдодог онгосонуудай Линдон Джонсоной нэрэмжэтэ американ түбтэ ерэбэ. Аэронавтикын ба замбуулинай дайдые шэнжэлхэ национальна управлениин (НАСА) мэргэжэлтэд американ талые түлөөлнэ.

Һаяын үдэрнүүдтэ совет, американ эрдэмтэд, мэргэжэлтэд, проектын һүүлшын асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ, «Союз», «Аполлон» гэжэ замбуулинай онгосонуудай залгалдан холболдохо хамтын түрүүшын проектын бүхы түхеэрэлгэнүүдэй хүдэлсые шалгажа үзэхэ байна.

КАИР

Египедэй ажалшадай түрүү отряд

ТАСС

Египедэй Ажалай федерациин (ЕФТ) эмхидхэн байгуулагдаһаар 18 жэлэй ой гүйсэбэ.

Египедэй ажалшадай түрүү отрядые зэргэнүүдтээ нэгэдүүлдэг ороной Ажалай федерациие эмхидхэн байгуулха тухай Египедэй хэдэн профсоюзуудай хүтэлбэрилэгшэд 1957 оной январиин 30-да соносхоо һэн. Бүхэегипедэй профсоюзай нэгэдэл эмхидхэн байгуулга хадаа ороной хүдэлмэришэн ангиин ехэ илалта болоһон байна.

Мүнөө Египедэй Ажалай федераци зэргэнүүдтээ 2 миллион шахуу хүниие нэгэдүүлдэг ороной эгээл ехэ эмхинүүдэй нэгэниинь болоно.

Ажал ябуулгынгаа түрүүшын үдэрһөө хойшо Египедэй Ажалай федераци совет профсоюзуудтай бата харилсаа холбоо тогтооһон юм.

БОМБЕЙ

Олоной һонирхол үүсхэнэ

ТАСС

Соёлой, эрдэм наукын программануудаа Индиин ба Советскэ Союзай абалсахэ түсэбэй үндэһөөр СССР-эй Наукануудай академиин выставкэ эндэ нээгдэбэ.

Махараштра штадай губернатор А. А. Юнг выставкэ нээлгэ дээрэ үгэ хэлэхэдээ, замбуулинай дайдые шэнжэлэн ашаглалгада Советскэ Союзай түйлаһан амжалтануудые үндэрөөр сэгнэнэ.

Дэлхэйе тойрон дабшаха түрүүшын хэмэл одоной «Восток» гэжэ замбуулинай онгосын, ракетнэ двигательнүүдэй, «Венера» ба «Марс» гэжэ замбуулинай автомат станцинуудай македүүд выставкэдэ табигдаһан байна.

СОФИ

ХАРИЛСААН ТУХАЙ ХЭЛСЭЭН

ТАСС

Научна эрдэм дэлгэрүүлдэг Г. Кирковэй нэрэмжэтэ Болгариин бүлгэмэй, «Знание» гэжэ бүхэсоюзна бүлгэмэй хоорондын харилсаа холбоон тухай хэлсээн эндэ баталагдаа. Энэ хэлсээнэй үндэһөөр лекционно пропагандые саашадань улам һайжаруулхаар хараалагдана.

Марксистско-ленинскэ һургаалые олониитын дунда дэлгэрүүлгэ һайжаруулха хүдэлмэреэ хоёр бүлгэмэй хүтэлбэрилэгшэд улам шангадхаха, экономикын, эрдэм наукын, соёл культурын бүхы һалбаринуудта Болгариин, Советскэ Союзай, аха дүү бусад социалис оронуудай түйлаһан амжалтануудые саг үргэлжэ дэлгэрүүлжэ байха зэргэтэй гээд баталагдан абтаһан документ дотор хэлэгдэнэ. Энээнэй тула эдэ бүлгэмүүд лекторнүүдээ эльгээлсэхэһээ гадна, материалнуудаа абалсаха, хамтын теоретическэ конференцинүүдые, семинарнуудые эмхидхэхэ болоно.

ПРАГА

Советскэ союзай сүлөөлхы үүргэ

ТАСС

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда Советскэ Союз илалта түйлахадаа, гансал өөһэдыгөө бэшэ, мүн бусад оронуудай арадуудые фашизмын дарлалта мүлжэлгэһөө аршалан абарһан байна. Бүхы дэлхэйе булимтаран эзэмдэжэ, Европодохи соёл болбосоролые, хүгжэлтэ дэбжэлтые үгы хэхээр һэдэһэн фашистнуудай зэрлиг бүдүүлиг түсэбүүдые үсадхан зайсуулгада Советскэ Союз гол үүргэ дүүргээ. Фашизмые үгы хэхын тула эдэбхитэйгээр тэмсэн, Советскэ Союз ехэ хохидолдо ороһон байна гээд КПЧ-гэй ЦК-гай секретарь Я. Фойтик мэдүүлээ.

Фашизмда эсэргүүсэн бодоһон чехүүдэй, словагуудай национально - сүлөөрэлгын тэмсэлэй шиидхэхы шатын 30 жэлэй ойдо Чехословакиие Совет Армиин сүлөөлһөөр 30 жэлэй ойдо зорюулагдажа эндэ үнгэргэгдэһэн научна конференци дээрэ тэрэ үгэ хэлэһэн байна.

ХАНОЙ

ШЭН ГАБЬЯАТА АЖАЛАЙ ХОЁР ЖЭЛ

ТАСС

Парижай хэлсээндэ гар табигдаһанһаа хойшо үнгэрһэн хоёр жэлэй турша соо Урда Вьетнамай Республикын таряашад, хүдэлмэришэн анги дайнда һандаргагдаһан экономикоёо һэргээхэ хэрэгтэ ехэ амжалта, илалтануудые түйлаа. Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительство сүлөөлэгдэһэн районуудай экономико һэргээлгын, арадай гэгээрэл ба элүүрые хамгаалгые хүгжөөлгын дүнгүүдые согсолһон байна.

Үнгэрһэн жэлэй һүүл багта 2 миллионһоо үлүү гектар дээрэ барайгар, хүдөө ажахын техническэ ургамалнууд таригдаһан байгаа. Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын шиидхэбэреэр хэдэ хэдэн провинцинуудта хүдөө ажахын экономическа шэнэ районууд бии болгогдожо, эдэ ургамалнуудые тарижа эхилһэн байна. Жэшээнь, Куангчи провинциин сүлөөлэгдэһэн хубинч хада уулануудай боори шадараархи районуудта банан, апельсин, сай, кофе тарижа ургуулдаг зургаан район һэргээгдэбэ. Һүүлэй дүрбэ һарын турша соо 2500 миллион гаран жэмэстэ мододой һөөгүүд эндэ таригдаа. Үнгэрһэн хоёр жэлэй турша соо 30 мянган гектар каучугай талмай һэргээгдээ. Гевеи гэжэ ургамалай һөөгүүдые худалдаха тухай РЮВ-эй ВРП дэлхэйн 22 оронтой договор баталаа.

1973 онойхитой жэшэбэл, нёдондо жэл барайгарай ургаса гектар бүхэндэ дунда зэргээр 1,5 тонноор дээшэлбэ.

1974 ондо Урда Вьетнамай сүлөөлэгдэһэн районуудта таряашад хүдөө ажахыгаа кооперировалгын замда гараһан байна. Эдэнэй материально-техническэ үндэһэ һуури үргэдхэгдэн хүгжөөгдөө. Нёдондо бүхы провинцинуудта, уезднүүдтэ машинно-тракторна гүрэнэй станцинууд байгуулагдаһан юм. Эдэнэр 1000 гаран трактортай.

Парижай хэлсээндэ гар табигдаһаар Урда Вьетнамай Республикын харгы зам һэргээн заһагдаа. Хүдөө тосхонуудай, общинануудай, уездын түбүүдэй хоорондо автобусууд ябана.

Элүүрые хамгаалга, арадай гэгээрэл улам һайжаруулагдажа байна. Сүлөөлэгдэһэн зоны табадахи хүн бүхэн һурадаг юм. Хоёр жэлэй турша соо хэдэн арбаад мянган кадрова хүдэлмэрилэгшэд училищинуудта, курсануудта һуража, мэргэжэлээ дээшэлүүлбэ.

Хэрбээ сайгон захиргаанай, Урда Вьетнамай хархис хүсэнүүдэй Парижай хэлсээе сахижа, буудалдаагаа зогсоогоод байгаа һаань, хоёр жэлэй турша соо сүлөөлэгдэһэн зоны экономико һэргээхэ хэрэгтэ арадайреволюционно комитедүүд бүри ехэ амжалта түйлажа шадаха байгаа.

МОСКВА. Харалгын болон спортын байшангуудай проект зохёон бүтээдэг В. С. Безенцевэй нэрэмжэтэ ЦНИИЭП-эй архитектурын 1-дэхи мастерскойн проектээр ДРВ-гэй ниислэл — Ханойдо ажалшадай соёлой ордоной барилга эхилхэ юм. Ордоной проектые Ленинскэ шангай лауреат архитектор Г. Г. Исаковичой хүтэлбэри доро архитекторнүүд Л. Н. Крикунов, Н. Д. Сулимова, инженернүүд Д. Л. Волов, В. Н. Меситов, О. К. Кротова, Л. П. Морозова ба Т. В. Вечерская гэгшэд зохёогоо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: архитектор Н. Д. Сулимова (зүүн гарһаа) хамта хүдэлдэг нүхэдтөө Ханой ошоһон, тэндэ ордоной барилгын эхилһэн тухай хөөрэжэ байна. Баруун гарһаа: архитектор Г. Г. Исакович, инженернүүд Д. Л. Волов ба Т. В. Вечерская, саада таладань — ордоной байшангай проект.

ТАСС-ай фотохронико.

ХАНОЙ

ДРВ-гэй ГАДААДЫН ХЭРЭГҮҮД ЭЙ МИНИСТРЭЙ НОТО

ТАСС

Вьетнамай Демократическа Республикын гадаадын хэрэгүүдэй министр Нгуен Зуй Чинь Вьетнамай асуудалаар уласхоорондын конференцидэ хабаададаг оронуудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдтэ, ДРВ-тэй дипломатическа харилсаа холбоотой гүрэнүүдтэ ното эльгээбэ. Вьетнамай асуудалаар Парижай хэлсээнэй ямараар дүүргэгдэжэ байһан тухай энээн дотор хэлэгдэнэ.

Вьетнамдахи дай болюулха ба амгалан байдал һэргээхэ тухай хэлсээе СШАгай, сайгон захиргаанай саг үргэлжэ бүдүүлигээр эбдэжэ байһыень элирхэйлэн гэршэлһэн баримтанууд ното соо харуулагдана. Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын мэдэлдэ байдаг сүлөөлэгдэһэн районуудые булимтаран эзэмдэхэ һэдэлгэнүүдые гаргадаг сайгон захиргаанда Холбоото Штадууд сэрэгэй туһа хүргэнэ.

Парижай хэлсээе бэелүүлгэдэ ДРВ-гэй правительство хододоо анхаралтайгаар хандадаг байна гээд документ дотор тэмдэглэгдэнэ.

ВАШИНГТОН

США-гай гүрэнэй секретариин пресс-конференци

ТАСС

США-гай гүрэнэй секретарь Г. Киссинджер прессконференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэевропын зүблөөн дээрэ яһала ехэ амжалта түйлагдаа гэжэ мэдүүлбэ. Гэбэшье шиидхэгдээгүй олохон асуудалнууд үшөөл бии байһаар. Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэевропын зүблөөе амжалтатайгаар түгэсхэлгэ шахардуу байдал һуларуулха хэрэгтэ ехэ туһа хүргэхэ байна гээд гүрэнэй секретарь тэмдэглээ. Эдэ оронуудай хүтэлбэрилэгшэдэй хабаадалгатайгаар зүблөөнэй түгэсхэлэй шатые үнгэргэхэ шухала гэбэ.

Дүтын Зүүн зүгтэ хүшэр байдал тохёолдоо гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

ВОЛГО МҮРЭНЭЙ ЭРЬЕДЭ һЭН

Минии нүхэр — Костя Кулаков Волгын эрьедэ болоһон Агууехэ тулалдаанһаа дайналхы замаа эхилһэн түүхэтэй. Сталинградые хамгаалжа байгаа манай сэрэгшэдые дайсанай самоледдуудай үдэр бүри олон дахин бомбодожо байхада, амяашье абахын аргагүй бэлэй. Тиихэдэ ганса түнидөө хоол эдихэ арга олдогшо һэн. Иимэ ехэ аюулта байлдаанда тулалдажа байгаа манай сэрэгшэд хэды ехэ зоригтэ, хоролтодо ороошье һаа, эрэлхэг габьяа гарган тэмсээ. Нээрээшье, амитай юумэ үлөөгүй гэжэ һанаад, немецүүдэй добтолгоёо дахин эхилхэдэнь, манайхин галһ hoмоор тэдэниие угтаһан байба. Нэгэ заримдаа совет сэрэгшэд окопонуудһаа бодожо, гар тулалдаанда ородог һэн. Байлдаанuудай забһарта түрэһэн нютаг, гэр бүлэ, хани нүхэд, хэнэйшье мэдэһээр, һанагдадаг байгаа ааб даа. Мүн Костя Кулаковшье эхэ, эсэгэ тухайгаа шэбшэдэг һэн.

Урдань танкнуудай хажар дайсан дуулдаадхиба. Эгээл энэ үедэ:

— Бэлэн байгты! — гэһэн захиралта соностоно. Энэ үедэ булад хуягта томо танкнуудай дүтэлхэ бүри сэрэгшэд ута сэмгэтэй буунуудайнгаа хүрзэ мүртөө няан, дохёо үгэхые хүлеэн байбад.

Уданшьегүй «буудагты!» гэһэн дохёо үгтэжэ, Костя «ПТШ» буугаараа танктай дахасалдан ябаһан дайсадай сэрэгшэдые хиргажа захалба.

Урдаһаань нэмжын ерэһэн фашистнуудай мэргэн һомондонь тудагдажа алдалан унахыень харахадаа, тэрэ баярланги мэдэрэлдэ абтаа бэлэй. Сэрэгшэд дүтэлһэн лэ танкнуудые айлта тэбдэлтэгүй мэргэнээр буудажа эхилээ.

Нэгэл сүлөө орожо харан гэһээнь, фашистнарай танкнууд оро һэегүй сухарижа байбад. Эгээ энэ үедэ:

— Бэрхэш, солдат! — гэжэ хажуудань хэнишье хандаба. Эрьеэд харахадань, толгойгоо боолгожорхиһон капитан Барановский байба.

Тиигээд Костя командираа дахан нүхэн сооһоо һуга харайн, урагшаа дабшаба.

Костиин арбаадшье алхам хээгүй байтар снаряд таһаршэбэ. Тэрэ мэдээгээ алдана...

Энэ хадаа 1942 оной сентябриин 28-да болоһон тэмсэл бэлэй.

Хүшэр хүндэ энэ тэмсэлдэ шархатажа, гаргүй болоһон К. С. Кулаков Буряад нютагаа бусаа һэн. Тэрэ гэртээ ерэһээр лэ республикынгаа ой модоной промышленностьда ажаллажа эхилээ. Сэлэнгын аймагай Бараатын леспромхозой хүтэлбэрилэгшөөр, удаань Гусиноозерскын хилээмэнэй заводой директорээр ажаллаад, мүнөө хүрэтэр хүдэлмэрилһэн зандаа.

Гусиноозерск хотодо ажаллаха үедэнь, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай хоёрдохи шатын орден ба Сталинградые хамгаалһанай түлөө медаль, мүн бэшэшье шагналнуудынь барюулагдаа бэлэй.

И. МАЛЬЦЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

АГУУ ИЛАЛТЫН 30 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

ТОБШОХОНООР...

ВЕНЭ. Промышленна хүгжэлтын талаар Нэгэдэмэл Нацинуудай Организацин Соведэй саг үргэлжын комитедэй сесси эндэ болоод дүүрэбэ.

ПАРИЖ. Францин президент В. Жискар д' Эстэнэй, АРЕ-гэй президент А. Сададай хоорондо хоёрдохи уулзалга эндэ болобо. Францинаа зэбсэг хэрэгсэлнүүдые Египедэй худалдажа абаха тухай асуудалнуудые Египедэй президентын Парида ерээд. хоёрдохи үдэрөө байгын үеэр зүбшэн хэлсэгдэһэн байгаа гээд Франс Пресс агентство дамжуулна.

ВАШИНГТОН. Тагнуулай албан зургаануудай, тэрэ тоодо ЦРУ-гай, ФБР-эй ажал ябуулгые мүрдэхын тула тусхай комисси эмхидхэн байгуулхын түлөө американ конгрессэй сенат олонхиин дуугаар батална.

АДЕН. Аравиин далай соо байдаг, Оманда хабаатай Масира арал дээрэхи Англиин сэрэгэй баазые СШАгай хэрэглэхэ хүсэлэнтэй байһан ушарынь Персидскэ тохойн, Индиин океанай оршондохи оронуудай аюулгүй байдалда ехэ хоро хүргэхэ байна гээд НДРИ-гэй МИДэй эндэ тунхаглагдаһан мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

БАГДАД. Шэнэ түсэбтэ табан жэлдэ (1976—1980 онууд) транспортые хүгжөөлгэдэ Ирагай правительство 735 миллион динар һомолхо юм. Түмэр замые үргэдхэлгэдэ, граждан авиациие хүгжөөлгэдэ энээнэй ехэнхи хубинь гаргашалагдаха байна.

(ТАСС).

ПЕКИН

ПЕКИНДЭХИ ШЭНЭ ХУБИЛАЛТАНУУД

ТАСС

КНР-эй гүрэнэй соведэй премьерэй орлогшо Дэн Сяопин НОАК-гай генеральна штабай начальнигаар томилогдоо гээд МИД-эй түлөөлэгшэ мэдээсэбэ. КНР-эй гүрэнэй соведэй премьерэй үшөө нэгэ орлогшо Чжан Чунь-цяо НОАК-гай главна политическэ управлениин начальнигай тушаал эзэлбэ. НОАК-гай главпурай начальник байһан Ли Дэ-шэн тушаалһаа гаргагдаһан болоно

ТОЛИ

ШЭНЭ ГАРШАГ НЭЭБЭБДИ

АРАДАЙ МҮНХЭ ДУРАСХААЛДА

Бүгэдэ арадай һайндэр — Агуу Илалтын 30 жэлэй ой үдэр, хоногой үнгэрхэ бүри ойртожол байна. «1975 он — Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда илалтын түгэлгадаһаар 30 жэлэй ойе тэмдэглэхэ жэл болоно. Энэ дайнай үедэ совет арад олониитээрээ баатаршалга, эрэлхэг зориг гаргаһан, социалис Эхэ оронойнгоо нэрэ хүндые, эрхэ сүлөөе, бэеэ даанхай байдалые хамгаалһан, фашис дарлалтын аюулһаа дэлхэйн арадуудые абаһан юм. Энэ Агуу Илалтын ойе ёһотой һайнаар угтахэ, ажал хүдэлмэридөө шэнэ амжалтануудые туйлан тэмдэглэхэ гээшэ совет хүн бүхэнэй патриотическа уялга мүн», — гэжэ партида, совет арадта КПСС-эй ЦК-гай хандаһан Хандалга соо онсолон тэмдэглэгдэнхэй. Тиимэһээ манай газетэ түрэл совет арадайнгаа хэтын хэгэдэ мүнхэрэн алдаршаһан баатаршалга тухай материалнуудые толилжо эхилбэ. Олониитэ уншагшаднай энэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаха байха гэжэ батаар этигэнэбди.

Хүндэтэ фронтовигууд, дайнай үедэ түрэл нютагтаа хүдэлжэ байһан хүнүүд! Гал дүлөөр соробхилһон жэлнүүдтэ Танай, Танай танилай, хаши нүхэрэйтнай гаргаһан мартагдашагүй шэн габьяа, үйлэ хэрэг, баатаршалга тухай хөөрыт.

Таанадайнгаа ажал хэрэгые үхибүүдтнай хэр үргэлжэлүүлнэб? Бодото байдалһаа жэшээ абажа, энэ асуудалда харюусыт.

Залуу үетэн, таанадта ханданабди! Фронтовигуудай, ажалай ветерануудай үхибүүд, аша гушанарынь һэн туладаа таанад түрэл гаралайнгаа намтарые хэнһээшье һайнаар мэдэнэт. Һурагшад, студентнэр, залуу хүдэлмэришэд болон колхозникууд, та бүгэдэнһөө бэшэгүүдые хүлеэнэбди. Агуу дайнда хабаадаһан аха нүхэдэйнгөө зан заншал, ажал ябуулгын ямар шэнжые үлэмжэ үндэрөөр сэгнэдэгбта, һажааха, дууряахые хүсэдэгбта?

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда совет хүнүүдэй гаргаһан баатаршалга — арад түмэнэй мүнхэ дурасхаалда үлэнхэй. Тэдэнэй улаан шуһан дэмы адхараагүй. Тэдэнэй габьяа манай мүнөөдэрэй жабхаланта ажал хэрэгээр үргэлжэлүүлэгдэнэ. Аюулта дайнай дүлэн соогуур баатарай үхэлөөр унаһан нютагайхидайнгаа дурасхаалые мүнхэлхын тула юу хэнэбта? Агуу Илалтынгаа 30 жэлэй алдарта ойе ямар амжалтануудаар угтажа байнабта?

Дайшалхы гү, али ажалай габьягай түлөө абтаһан медаль гү, али орденой түүхэ тухай бэшыт. Тэрэ үеын һонирхолтой фото-зураг, документ гү, али бэшэг өөрынгөө тайлбаритайгаар эльгээгыт. Эдэ бүгэдые редакци хэрэглээд, ээдтэнь бусааха.

Бэшэгүүдыетнай хүлеэнэбди, хүндэтэ уншагшад!

Һургуулиин артистнар

Улаан-Үдын 40-дэхи һургуулида багшанарай уран һайханай нэгэдэл бии юм. Тэрэнэй табиһан наадые харагшад ехэл һайшаадаг ёһотой. Илангаяа «Дэлгүүр дээрэ» гэһэн зүжэглэмэл найруулга олоной дурые буляадаг. Нэрлэгдэгшэ найруулга дуутай-шуутай, хатартай, арад зоной шог зугаагаар нэбтэрэнхэй.

Иигэжэ багшанар үхибүүдтэ ном заахынгаа хажуугаар уран искусствын зүргэдэ бэлиг шадабаряа туршадаг байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Дэлгүүр дээрэ» гэһэн шүлэглэмэл найруулгаһаа абтаһан хэһэгүүд.

Ф. СОРОКИНОЙ фото-хөөрөөн.

АГУУ ИЛАЛТЫН

ЖЭЛЭЙ ОЙДО

«ЭСЭГЭНЭРЭЙ ГАБЬЯА МҮНХЭ!..»

ИИМЭ УРЯА доро олон һургуулида эдир түүхэшэдэй хүдэлмэри ябуулагдана. Энэ хүдэлмэри хадаа хүмүүжүүлгын угаа ехэ удха шанартай. Юуб гэхэдэ, мүнөөнэй эдиршүүлдэ Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүд хадаа аяар үни үнгэрһэн түүхэ болошоо ха юм. Тиимэһээ дайшалхы алдар солын һайхан жэшээ дээрэ хүүгэдые хүмүүжүүлхэ хэрэг һайжаруулхые оролдодог багшанар тон зүб замаар ябана гэжэ үшөө дахин тэмдэглэхэ дуран хүрэнэ.

1974 оной хабар Улаан-Үдын аймагай һургуулинуудаар ябахадамнай, нютагайнгаа хүнүүдэй дайнда хабаадаһан тухай материал элбэгээр суглуулһан байгаа һэн. Гадна Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ нютагтаа байгаад, ажалай баатаршалга гаргаһан хүнүүд тухай, эхэнэрнүүд тухай хөөрэһэн альбомууд байгаа бэлэй. Мүн баһа эхэнэрнүүд, хүгшэд ажалай һүүлээр үдэшэндөө, заримдаа һүниндөө ото һуужа, оймһо, баарья, дулаан дэгэл хубсаһа оёод, фашис булимтарагшадтай тэмсэжэ ябаһан сэрэгшэдтэ бэлэг болгон ябуулдаг байһан гэжэ мэдээжэ. Үгышье һаа, колхозникууд ажалта үдэрнүүдэйнгээ хүлһые гү, али хүдэлмэришэд, алба хаагшад салингаа суглуулаад, самолёт, танк, зэр зэбсэг бүтээхын тула оборонын фонддо үгэдэг байгаа. Тиигэжэ Агуу-ехэ Илалтын үдэрые дүтэлүүлхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулдаг һэн. Тэдээн тухай материалнуудые хэн суглуулха ёһотойб? Һурагшад!

Хото, хүдөөгэй һургуулинуудта «Эсэгэнэрэй габьяа мүнхэ!» гэһэн уряа доро ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ гэжэ дээрэ хэлээ һэмди. Суглуулһан материалнуудаа эблүүлээд, зарим һургуулиинхид дайшалхы алдар солын музей нээдэг, «Эдэнэр Эсэгэ ороноо хамгаалаа» гэһэн стендүүдые, фото-зурагуудтай ханын һонинуудые гаргадаг.

УЛААН-ҮДЫН 52-дохи һургуулида нилээд ехэ материал сугларжа, тусхай музей нээгдэнхэй. Һургуулиин 1-дэхи, 2-дохи дабхарай ута коридорой бүхы ханануud Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай түүхэдэ зорюулагдаһан. Гадна ахамад классай һурагшадай гараар бүтэһэн шэллэмэл стеллажууд коридор соогуур жэрылдэнэ. Тэдээн соо һонин материалнууд табяатай.

52-дохи һургуулиин һурагшад Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай түүхые гүнзэгыгөөр шудалха гэжэ аһан шадалаараа оролдоно. Дайнай баатарнуудтай, суута полководецуудтай бэшэлсэдэг болоһоор үнинэй. Жэшээнь, Советскэ Союзай Маршал Жуковһаа ерэһэн бэшэг музейн экспонадуудай дунда бии.

52-дохи һургуулида эдир түүхэшэд, хизаар ороноо шэнжэлэгшэд буряад арадай суута хүбүүн Владимир Бузинаевич Борсоевой намтарые гүнзэгыгөөр шудалха, тэрээндэ хабаатай материал элбэгээр суглуулха гэһэн зорилготой. Юуб гэхэдэ, һургуулиин пионерэй эмхи В. Б. Борсоевой нэрэмжэтэ.

Борсоевой полкдо алба хэһэн хүнүүдтэй, гэр бүлынхидтэйнь уулзаһан тухай документнүүд, фото-зурагууд, тэдэнтэй бэшэлсэһэн бэшэгүүд хүнэй анхарал татана. Мүн баһа үхибүүн ябахадаа, Борсоевой полкдо хүмүүжүүлэгдээд, һүүлдэнь бэеэ даабан замда гараһан хүнүүдые бэшэгээр бэдэржэ олоод, тэдэнтэй холбоо байгуулһаниинь һайшаалтай.

ФОТО-ЗУРАГУУД, бэшэгүүд, документнүүд. Буряад арадай суута хүбүүн В. Б. Борсоев тухай артиллериин генерал-майор Александр Васильевич Чапаевай (В. И. Чапаевай хүбүүн) бэшэһэн үгэнүүд һонирхомоор: «Сэхыень' хэлэхэдэ, бригада соогоо Борсоевой полк түрүү зэргэдэ ябадаг байгаа. Дүршэл ехэтэй, алибаа юунэйнһээ тунхарихагүй командир һэн. Нэгэтэ Прохоровка гэжэ нютаг шадар болоһон байлдаа һананаб. Борсоевтоной урдаһаа тоо томшогүй олон танкнууд добтолбо. Энэ ехэ гал тогоон сооһоо амиды гараха тухай бодохын аргагүй хэбэртэй һэн. Би тэрэ гал дүлэн соо Борсоевые хараһан хүм. Тооһондо дарагдабашье, бишыхашье бахардаһан тэмдэггүй, тон даруугаар аад, үсэд дорюунаар командалжа байгаа бэлэй. «Ямар доро зүрхэтэй хүн байдаг юм», — гэжэ һанаа бэлэйб. Һаһа бараһан хүн тухай муугаар дурдадаггүй, имагтал магтаалай үгэ хэлэдэг юм гэжэ буруу ойлгожо болохот. Борсоевой полкые магтан, жэшээ болгоходонь, фронтын мэдээсэлнүүд соо Борсоев тухай байд гээд лэ дуулахадаа, бидэ — полкын командирнууд гайхадаггүй һэмди, тиимэл байха гэжэ бодогшо һэмди. «Үнэөхи Борсоев гү? Зүб лэ даа' Борсоев лэ ха юм!» гэжэ бидэ баярлагша бэлэйбди...»

Советскэ Союзай Герой, полковник В. Б. Борсоевой түрэһэн нютагта — Эрхүүгэй областиин Хэрмэ һууриида ошоод ерэһэн үхибүүд бии. «Байгал» гэжэ хизаар ороноо шэнжэлгын клубай гэшүүд хоёр дахин Львов хото ошоо юм. Жэшээнь, нёдондо январь соо Гармажапов Саша, Шайдуров Гена, Попова Галя болон бусад — хамтадаа 28 хүн Львов хото ошожо ерээ һэн. Тэндэ ошоходоо, Борсоевтой сугтаа алба хэһэн хүнүүдтэй, Львов хотын эдир борсоевецуудтай уулзаа, Алдар солын добуун дээрэ хүдөөлүүлэгдэһэн, баатарайнгаа хүүртэ сэсэгэй баглаа табиһан байна.

ДҮРБЭН ЖЭЛДЭ үргэлжэлөөд, 30 жэлэй саана Совет Армиин, бүхы совет арадай илалтаар дүүрэһэн дайн бидэниие ямар аюулһаа абараab, хэды ехэ шуһан адхараab, Эхэ орондомнай материальна ямар ехэ хохидол ушаруулааб гэжэ һурагшадай зүрхэ сэдьхэлдэ гүнзэгыгөөр хадуугдаа һаа, хамаг мэдэрэлдэнь нэбтэрээ һаа хүмүүжүүлгын зорилгодо хүрэхэ юм. 20 миллион совет хүн тэрэ дайнда ами һаһаяа үгэһэн юм гэжэ тоо, баримта харуулдаг. **Хорин миллион!** Энэмнай бүхэли гүрэнэй хүн зоной тоотой адли ха юм! Жэшээнь, Бирма 20 гаран миллион хүн зонтой, ГДР-тэ 18 шахуу миллион хүн тоологдоно.

Дайшалхы алдар солын замаар бэдэрүүлгэ хэхэдээ, түсэб соо хараалагдаһан юумые бэелүүлээд, «дүүргэгдэбэ» гэһэн тэмдэг табюулхын тула бэшэ, үе сагай «моододо» дашуураад лэ, бусадһаа таһараагүй зон болохоёо харуулха гэнгүй, Эхэ оронойнгоо хуби заяае шиидхэлсэн, ами һаһаяа үгэһэншье, амиды бусаһашье баатарнуудые үнэн зүрхэнһөө хүндэлжэ, суглуулһан хамаг материалнай түүхэдэ хэрэгтэй болохо гэһэн мэдэрэлтэйгээр лэ хүдэлөө һаа, һурагшадай сэдьхэлдэ баларшагүй мүр сараа үлэхэл даа. Тиимэһээ Эсэгэ ороноо хамгаалгын түүхэ шудалха хэрэг Илалтын 30 жэлэй һайндэрэй һүүлээр залирангүй, саашань үргэлжэлүүлэгдэхэ зэргэтэй гэжэ һанагдана.

Л. БАДМАЕВА,
Ц. ДОНДОГОЙ.

Цэдэн ГАЛСАНОВ

ПУШКИНАЙ ШҮЛЭГҮҮД ТУХАЙ ДУУШАНАЙ ҮГЭНҮҮД

I. Оршуулагшын сэдьхэлһээ гараһан мүрнүүд

Гэсэрэй ульгам, — үльгэрэй арьбан хэлэн дээр
Гэрэлтэ Пушкин түрэлхи буряадай болонол, —
Гээд гэнтэ гэнтэ, гэртээ, харндаш шэбшэхэдэ,
Гэнэн хонгор, мэнэн зүүдэмни сэлмэн; бодоном.
Арадай хүбүүдэй дунда хүбүүниинь би
Агуу орос шүлэгэй амта танинхайб:
Оюун бэлиг түгэлдэр Пушкиние би
Оршуулжа, буряад шүлэгтээ хамта һуранхайб. —
Золтонб гэжэ зоной дунда хэлээ хадам,
Зүрхэмни өөрөө тухиран хэлүүлээ гээшэл.
Дуутайб гэжэ олоной дунда гэршэлээ хадам,
Дурамни өөрөө захиран гэршэлүүлээ гээшэл...
Гэсэрэй ульгам, — үльгэрэй арьбан хэлэн дээр
Гэрэлтэ Пушкин түрэлхи бидэнэй болонол.
— Агуу Пушкин! Амар сайн! — гээд мэндэшэлэн
Алтан хүшөөгэйш үльмыдэ һүгэдэн дохином.
— Руслан Людмила хоёрыетнай үлгыһөө хойшо
Русьтай сасуудхан, Байгалай толидо асарагшаб.
Разин, Пугачёв тухай дууе сэргэдээ һойжо,
Ранжуров, Балтахинов тухай болгоод табигшаб.
— Тайга тээшэ, Сибирь худар зориһон
Танай шүлэгүүд манай сэдьхэл толоргоол.
Тиихэдэ «зэрлиг тунгус» байһан орошон
Тээлниг хадхаһан буряад адуушантай соёргоол.
— Танай танижа ядажа ябаһан угтан —
Талаанта совет үетэн Таниие амаршална,
Сибириин уурхайһаа шэдитэ шулуу малтан,
Шэдхэг тайгаар БАМ барижа урилдана.
— Танай Татьяна манай Цыремпилтэй уулзажа,
Тала Хэжэнгээр, холо, Нэршүүгээр байлдаа гү?
Али Танай Евгений Мэдэгмаашадам дашууржа.
Ангарын эрьеэр асари ехэнүүд ГЭС байлгаа гү?
Гээдшье һанагшаб гэрэлтэ үдэрэй ерэхэлээр,
Гээдшье бодогшоб оройн мүшэдэй түрэхэлөөр.
Иигээдшье баярлагшаб һүни дүүрэн оршуулхадаа,
Иигээдшье зурагшаб үглөө эртээр һуухадаа.
Гэсэрэй ульгам, — үльгэрэй арьбан хэлэн дээрэ
Гэрэлтэ Пушкин түрэлхи минии болоһондлил!
Галта нюдыень халта хараһаар шэбшэхэдээ,
Гранит хүшөөгэйнь табсан дээрэ бодоһондлиб!

2. ХҮБҮҮНЭЙ ЗҮҮДЭН

ГРЭС-эй барилгаша — буряад хүбүүн
Гэнтэ һүни Бестужев тухай зүүдэ үзэбэ:
...Урдань ерээд нэгэ ород хүбүүн,
Уһан буряадаар: «Мэндэмоор!» — гэбэ.
Галуута нуур галаараашье гү, уһааршье гү,
Ганганаата долгиёо эбхэнэ, нидхэрнэ.
Шулуута нүүрһэтэ Холбоолжон дээгүүр гү,
Шууяата баатар — экскаватор эшхэрнэ.
Тэрэнэй хажуугаар тэрэ ород хүбүүн
Тэрээхэн буряад хүбүүнтэй тэн алхална.
— ГРЭС гээшэтнай хэзээ бүтэхэ юм, хүбүүн? —
Гэжэ асууна.
— Мүнөө! — гэжэ хүбүүн шангална.
Мүр дээрэнь халуун альгаа дэхэжэ,
Мүнөөхидөө:
— Буряадууд яаһан һайхан сэдьхэлтэйб! —
Гэбэ ород хүбүүн.
— Ородууд улаан нарандли зон! — гэжэ
Гэрэл ороһон шарайгаар хэлэбэ мэерхэлтэй.
Удаань тиигээд декабристнууд тухай домог
Ород хүбүүниинь хөөрэнэ, хөөрэнэ, хөөрэнэ.
Омог тэмсэлшэдэйнь табаниинь мүн лэ омог! —
Олтирогой сахада үлгүүлээд, нүхэдөө хөөрэнэ.
Сибириин уурхайн гүн соогуур жэнгирхэй,
Сүлүүлээшэдэй гэнжын абяан мүнөөшье
Гэнтэ гэнтэ энээгүүр дуулдана хэбэртэй, —
Гэн гэһэйш, харин — гусеницын абяан... хүлгөөншье
Хёлгын эрьеэр Петровск хүрэтэр тэргэнүүд
Хииганан, хииганан субана — ухаа тооһон;
Дугаагтань хонхын жэнгирээн — үгынүүд,
Декабристнарай һамгад һубарина — үлэн хооһон...
— «Тэсэгты»... — гэһэн ирагуу дуушынь шүлэгүүд
Тэдэнэй зүрхэн соо дуун болон хайланхай;
— «Хосорхогүйл уйтай ажалтнай», — гэһэн үгэнүүд
Холынь үндэр бодол соогуур буйланхай.
Үнэн даа! Өөрөө Пушкин ябалсана тэдээнээр,
Өөрөө эритэ мэсыень бариад ябана,
Балай хабхар шороной үүдэн дээр тэрээнээ
Барюулхаяа ябана, барюубшагүй яарана...
...Галуута нуураар галай толон һулараад,
Газар тэнгэреэр үүрэй туяан заларaa.
Туйлай ехэ барилга дээрээ үшөө юун
Тухай зүүдэлхэ ааб эдир энэ хүбүүн?!

3. ПОЭДЭЙ ТҮХЭЛ

Дэн зөөлэхэн хазаар һахалта шарайшни
Дун сагаахан, галаар сахилма шүдэншни.
Нэрһэ, мойһоор холимол сэлмэг нюдэншни,
Нүүрһэ, долгёор буйламал бүшмэг үһэншни —
Минии угсаатанай түхэлдэл адлишнуул,
Мэргэн Гэсэртэл намтаршни һаруул:
Хун сагаан хонин жэлдэ түбидэ түрөөд,
Хан гэмэ ханхинаата урлалай Сүмбэртэ хүрөөд,
Тэнгэриин дайсадые, түбиин ноходые тэһэр харбаад,
Тэсэшэгүй дайнда тэнсэшэгүй хаанда хардуулаад, —
Гал Могой жэлдэ Газар дээрэ мүнхэржэ,
Гол мүрэн шэнги гүйжэ ябанаш, энхэржэ

4. МОЙКА ҮЙЛСЫН ГЭР СОО

Ехэ үдэрнүүдтэнь Мойка үйлсэдэ
Ерэһэн лэ хүнүүд — гашуудал соогоо.
Үүдэнэй гэнтэ түрд гэхэдэ,
Татагад гэлдэнэд найдал соогоо.
Харанхалһан нюдэнэйш урдахана
Харагдахадал гэхэ сэсэн шарай,
Хүнгэхэн, сүмүүхэнээр алхална...
Хүндэлжэ абана үндэр малгай..
Аймшагтай хүндэ даа ерэхэдэ:
Абяагүй, хооһон орон дэбисхэр...
Бэхэеэ хатаһан лагбан, үдэ,
Бэшэгдээгүй саарһан, ном, дэбтэр...
Зүгөөр, бэшэгдэһэн ботинуудайнь уралал
Зүнгүй гүншье һаань, гутахаш,
Хүндын эгээл шаналал
Хүн бүхэнэй нюдэндэ уншахаш:
«Һомоной туулга зосооһоош өөһэдөө.
Номоной годли далнһааш өөһэдөө
Аргааханаар лэ абаа бэлэйбди,
Аюулта шархыш уяа бэлэйбди.
Теэд, үгы даа! Үүдэн дээрэш
Шортоо хүлеэнэбди, шортоо байнабди. —
Тэрэ богоннхон наһан дээрэш
Бүхы наһаяа баран табинабди.
Теэд гаранагүйш абяашье,
Тэсэя, найдалаа шүдөөрөө зуугаад!
Галуунай үдэ — гуурһаяашье
Гансашье хүдэлгэһэйш, дуугаа дуулаад!..»

Георгий ДАШАБЫЛОВ.

ХАБАРАЙ ГАЛУУД

(ДУУН)

Халуун оронһоо,
Галуун һүрэгүүд,
Хабтагай нютагтам
Хабатай ерэбэт.

Арюун хабарай
Сарюун амисхаал
Аралтайл далайдам
Асарһаар ерэбэт.

Холын гүрэнэй
Хонгёо нүхэдэй
Хүндэтэй мэнды
Хүргэһөөр ерэбэт.

Баглаа сэсэгэй
Һалаа бүхэнии
Баяртай гансадам
Барихаа ерэбэт.

Халуун оронһоо
Галуун һүрэгүүд
Хабсагай Буряадтам
Габшагай ерэбэт.

Уран зохёолшодой холбоондо

ҺОНИРХОЛТОЙ ЮУМЭН ХЭГДЭХЭ

Һаяхан Буряадай уран зохёолшодой холбооной партийна организациин нээмэл суглаан боложо, тэрээн дээрэ КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1974 он) Пленумэй шиидхэбэринүүд, мүн КПСС-эй ЦК-гай партида, совет арадта хандаһан Хандалга тухай партийна организациин секретарь Г. Г. Чимитовэй хэһэн элидхэл зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

Коммунистнууд Ц. Жимбиев, А. Соколов, Н. Дамдинов, Д. Жалсараев, Б. Мунгонов болон бусадай хэлэһээр, юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ уран зохёолшодой хэхэ юумэн ехэ. Мүн зохёолшодой хубиин түсэбүүдшье һонирхолтой. Жэшээнь, уран зохёолшо Б. Мунгонов «Баян зүрхэн» гэжэ романайнгаа хоёрдохи номые Сэлэнгын аймагай Юрөө нютагай байдал дээрэһээ үндэһэлэн үргэлжэлүүлхэ. Ц. Жимбиев хүдөөгэй ажалшадай юһэдэхи табан жэлэй туршада үйлэдэһэн ажал хэрэгүүд тухай роман дүүргэжэ байһанаа мэдүүлбэ. «Байгал» журналай захилаар БАМ тухай баримтата түүжэ бэшэхээ К. Балков барилгашадта удаанаар ошоо. Мүн 1975 оной туршада журналда республикымнай промышленностиин, хүдөө ажахын түрүүшүүл тухай очеркнууд толилогдохо, мүн мүнөө үе сагай совет хүнэй дүрэ зураг харуулһан рассказ, повестьнууд, романууд «Байгалда» хэблэгдэхээр бэлдэгдэжэ байна.

Тус суглаан дээрэ республикын уран зохёолшодой холбооной 1975 ондо бэелүүлхэ хэмжээ ябуулганууд баталагдаад, ажал хүдэлмэриеэ саг болзор соонь, аша үрэ ехэтэйгээр дүүргэхэ социалис уялганууд баталагдан абтаа. Ажалша хүнэй урма зориг бадаруулха, ажал хэрэгыень магтан дуулаха зорилготойгоор очерк, статья, зураглалнуудые бэшэхын тула олон зохёолшод ехэ ехэ барилгануудта, предприятинуудта, хүдөөгэй ажахынуудта ошохо байна. Шүүмжэлэлэй статьянуудай ба очеркнуудай номууд 1975 оной туршада бэлдэгдэхэ.

Д. ЭРДЫНЕЕВ.

ТААБАРИНУУД

Нарин могойн
шэхэн холбоотой.
(тэртэтэй хюрөө).

Долёохо бүрдөө
Дорһыень хуулаа.
(харуул).

Хашаг хазабал
табихагүй.
(хазуур).

Газаа батаар дохидог.
Гэртэ һунажа хэбтэдэг.
(һүхэ).

«Спортлотогой», «Спортлото-2-ой» январиин 30-да үнгэргэгдэһэн тиражай дүнгүүд иимэ:

«Спортлото»: 9 (барилдаан), 15 (уһан дээрэ бүмбэгөөр наадалга), 16 (гимнастика), 17 (уран һайханай гимнастика) 34 (гарай бүмбэгэ), 39 (самбо).

«Спортлото-2» 3 (акробатика), 13 (уһанай-санын спорт). 19 (академическэ һэлюурдэлгэ), 26 (мотобол), 30 (далбагата спорт), 35 (спидвей).

Ээлжээтэ тираж февралиин 12-то үнгэргэгдэхэ.

(ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Бэрхэшээлнүүдые дабаха» — түрүү бэшэг. «Буряадай АССР-эй промышленностиин, транспортын, хэлхеэ холбооной, ажаһуудалые хангалгын хүдэлмэрилэгшэдэй 1975 оной социалис уялганууд». «Ветерануудай ажалай амжалта» — фото-мэдээсэл.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Арбитр гэжэ хэн гээшэб?» — Г. Клепиковэй статья. «Мастер хэрэгтэй» — бэшэгүүдэй шэнжэлэл. «Совет орон: шэнэ һонин» — суглуулбари. «Хүдөө бэшэгшэдэй семинар» — В. Николаевай корреспонденци.

Гурбадахи хуудаһанда. «Хэтэдээ мүнхэ баатаршалга» — И. Ожиговой статья. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Худал хуурмаг ябадалые шүүмжэлнэбди» — С. Боровик, А. Субботиной статья. Н. Дамдиновай поэмэһээ хэһэг. «Үбэлэй хахад» — Н. Афонинагай корреспонденци. АПН-эй статья.

СЭЭХИР ЭКРАН

СУББОТО, февралиин 1.
НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — **Үнгэтэ.** «Подводные друзья» — мультфильм. 10.20 — **Үнгэтэ.** «Очевидное — невероятное» — кино-шэнжэлэл. 11.20 — **Үнгэтэ.** Фигурна һолжоролгоор Европын чемпионат. Спортивна хатар. Даниһаа дамжуулга хэгдэхэ. 12.50 — Шэнэ һонин. 13.00 — «Ангуудай гүлгэд тухай» — үхибүүдтэ зорюулагдаһан дамжуулга Ленинградһаа хэгдэхэ. 13.30 — Түрэлхидтэ зорюулагдаһан программа. 14.00 — «Элүүр энхэ байлга» — эрдэм наукын программа. 14.30. — **Үнгэтэ.** Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. «Спартак» — ЦСКА (3-дахи үе). 15.10 — Техническэ забһарлалга. 15.20 — «Правда» газетын политическэ шэнжэлэгшэ Ю. А. Жуков телевизор харагшадай асуудалнуудта харюусаха. 16.05 — «Семнадцать мгновений весны» — телевизионно уран һайханай олон серитэй фильм. (4-дэхи, 5-дахи серинүүд). 18.30 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.00 — **Үнгэтэ.** «Артлото», 19.55 — «Үйлсэдэхи ябадалай аюулгүйе сахилга». СССР-эй МВД-гэй ГАИ-гай управлениин начальник, милициин генерал-майор В. В. Лукьянов дамжуулгада хабаадаха. 20.25 — **Үнгэтэ.** «Манай заахан цирк». Венгриһээ дамжуулга хэгдэхэ. 21.10 — Техническэ забһарлалга. 21.20 — **Үнгэтэ** «Очевидное-невероятное» — кино-шэнжэлэл. 22.30 — Фигурна һолжоролгоор Европын чемпионат. Спортивна хатар. Даниһаа дамжуулга хэгдэхэ. 24.00 — «Время» мэдээсэлэй программа. 00.30 — «Известия» газетын шанда хүртэхын түлөө хоккейгээр уласхоорондын мүрысөөн. Финляндиин, ЧССР-эй суглуулагдамал команданууд наадаха (3-дахи үе).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.55 — «Дела давно минувших дней» — уран һайханай фильм. 21.30 — «Единство» — документальна фильм. 22.30 — Концерт.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

□«БУРЯАД ҮНЭН»□ 1975 оной февралиин 1. □ 4-дэхи хуудаһан □ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-04345. Заказ № Ю44